

અત્યારે વર્ષા ઋતુ નો પ્રારંભ થઇ ચુકેલ છે...

થોડોક વરસાદ પડ્યા પછી હવે સૂર્ય ની ગરમી વધુ લાગે છે. બફારો પણ જણાય છે..

આ સમય દરમિયાન OPD માં...

Acute skin rashes with severe itching

ના દરદીઓ સાપેક્ષે વધુ જોવા માં આવે છે...

ઉપરાંત

chronic eczema ના દર્દી પણ આજ ફરીયાદ થી કન્સલ્ટીંગ રૂમ માં પ્રવેશે છે.

આયુર્વેદ દ્રષ્ટિકોણ થી શિતપિત્ત તથા દદ્રૂ ના વિકાર ગ્રસ્ત આ દર્દીઓ ની ઉત્તમ શ્રેયકર ચિકિત્સા કરી શકાય એવાં ઉદ્દેશ્ય થી આ સપ્તાહ માં

વર્ષાઋતુ માં થતાં ચર્મવિકાર અને એના પ્રતિષેધ ના ઉપાયો

સંદર્ભ સંભાષા કરીશું.

29/07/18, 2:17 PM - Govt. Ayu. M. O. ડૉ. શ્રી હિરેન ઠક્કર સાહેબ:-

Varsharutu ma motabhage bhejvali hava,Surya Prakash no abhav ne lidhe itching thatu jova male che

29/07/18, 2:18 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: બેક્ટેરીયા ફંગસ ઇન્ફેક્શન માટે અનુકુળ વાતાવરણ ...

29/07/18, 2:33 PM - ડૉ. તોસીફ કોવાડીયા - હિંમંતનગર: Allopathy ma Anti Fungal, Anti allergic sathe Mebendazole ke Ivermectine pan aape chhe. Ane ena thi result pan fast ane sara male chhe compare to Only Anti fungal & anti allergic.
To aapne Ayurved ma Vidang use kari shakiye ??

29/07/18, 2:37 PM - ડૉ. વાણી ભાદરકા - રાજકોટ: ફૂદરત રોગ અને તેનું મારણ સાથે જ આપે છે..
ચોમાસા મા ફૂવાડીયા, ઘાઘરીયા ને ફૂદરત છૂટા હાથે વેરે છે...

29/07/18, 2:43 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: એક ઔષધ જે કિડામારી તરીકે ઓળખાય છે ...
જે સંભવિત પેટ ના ફૂમિ ને કારણે આ સિઝન માં થતાં શિતપિત્ત ના વિકાર માં જેમ આલ્બેનાડાઝોલ અપાય છે એમ લોક વેદક માં આ કિડામારી નો પ્રયોગ કરાય છે... જેનો પ્રભાવ અને પ્રચાર પણ સારો જોવા મળે છે

29/07/18, 2:49 PM - UG Parul જવલીત પી. શાહ - સેવાલીયા: કોઈ પણ કૃમિદ્ધ દ્રવ્ય આપો ત્યારે બીજા કે ત્રીજા દિવસે પેટ સાફ કરવા એરંડ તેલ આપવું અનિવાર્ય છે તેનાથી રેકરરેન્સ ના ચાન્સ ઓછા થાય છે.
એટલે ચા કે કોફી સાથે મિક્સ કરીને પી લેવું સારું છે બાકી ઉલટી થઈ જાય.
ચક્રમર્દ તેલ નું result ખૂબ જ સરસ છે દાદર અને કિટીભ માં.

29/07/18, 2:57 PM - Govt. Ayu. M. O. ડૉ. શ્રી હિરેન ઠક્કર સાહેબ :-

Dry kapda and clear air touch is necessary to recover Kadach koi medicine nahi aapo to pan cure thase ,try karjo

29/07/18, 4:02 PM - Dr. Sarika Jain:

વર્ષા ઋતુ માં ખાસ કરીને દરેક પ્રકારના ચામડીના રોગ માં વૃદ્ધિ થતી હોય એવું જોવા મળે છે.

જેનું મુખ્ય કારણ ભેજ ને લીધે ઓલ રેડી આપને જે ખોરાક લઈએ છીએ તેમાં ખટાશ ઉત્પન્ન થવાના કારણે પિત્ત અને કફ નો પ્રકોપ થાય છે.

ઉપરથી વર્ષા ઋતુ માં અતિ અમ્લ અને લવણ રસ લેવાના કારણે વધુ પિત્ત અને કફ દોષ ની વૃદ્ધિ થઈને બધા ચામડીના રોગ ને વધારે છે.

આ ઉપરાંત વર્ષા ઋતુ માં અમ્લ, લવણ અને સ્નિગ્ધ દ્રવ્યનો આહાર માં ઉપયોગ કરવાનો કહ્યો છે. પણ હાલનો સીનારિયો જોતા લાગે છે કે આહાર માં સ્નિગ્ધ દ્રવ્ય ની બાદબાકી થઈ ગઈ છે. ફક્ત અમ્લ,લવણ અને કટુ રસ જ વધુ લેવાઈ છે.

VISIT...

LANZAROTE
Caliente.COM

જો ચામડીના રોગ ના દર્દી ને હાલની સીઝન માં ફક્ત મીઠું(Salt) અડધું અને મીઠું (ગળ્યું) બંધ કરાવી એ તો પણ ખંજવાળ અને લક્ષણો માં સારો એવો ફાયદો જોવા મળે છે.
બાકી ઔષધો નો ઉપયોગ તો વૈધશ્રી દરેક દર્દી પરત્વે અલગ અલગ કરે જ છે.
સંસ્કૃતિ ને ઋતુ સાથે સાંકળી લેવી એ પણ ભારત ભૂમિ ની એક આગવી વિશેષતા છે .
જેથી કરીને જ આ ઋતુ માં મંદાગ્નિ નું મેનેજમેન્ટ કરવા દરેક ધર્મ ના ઉપવાસ અને લવણ નું મેનેજમેન્ટ કરવા ગૌરીવ્રત etc. પણ આ જ ઋતુ માં આવે છે.

29/07/18, 4:05 PM - વૈધ સચીન દલાલ - રાજકોટ:

વર્ષાઋતુ માં ચર્મ વિકાર અને તેના પ્રતિષેધ ની ચર્ચા કરતા સૌ પ્રથમ ઋતુ વિશે સમજીએ તો વર્ષા ઋતુ દરમ્યાન અગ્નિની સ્થિતિ એકદમ મંદ હોય છે.

વર્ષા ઋતુ દરમ્યાન દોષ ની સ્થિતિ જોઈએ તો વાતનો પ્રકોપ હોય છે.

ને વાત દોષ વાયુ આકાશ થી નિર્મિત હોય છે.

ને વાયુ ને આકાશ બન્ને અનુક્રમે સ્પર્શનેન્દ્રિય અને શ્રોત્રેન્દ્રીય ના અધિસ્થાન છે.

તેથી તેની દૃષ્ટિ થવી સ્વાભાવિક છે.

હવે આ વાયુ નો પ્રકોપ જ ન થાય તે માટે અગ્નિ વધે અને વાયુ નું અનુલોમન થાય તેવા દ્રવ્ય નો ઉપયોગ વધારીએ તો આ પ્રકાર ની તકલીફ ઉત્પન્ન થવાની શક્યતા જ નથી રહેતી.

અહીં વાયુ અને આકાશ ભૂતઅગ્નિ વધે તે માટે આ ઋતુ માં આચાર્ય દ્વારા ઉત્સાદન અને ઉદવર્તન જેવી ક્રિયા નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવેલ છે.

29/07/18, 4:21 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH:

વર્ષાઋતુ ના પ્રારંભ માં તો શિતપિત્ત ના દર્દીઓ થી શરૂઆત થાય છે. જેમાં ઘણીવાર એવીલ ડેક્સોના બીટામેથાસોન અને સેટારાજીન થી આંશીક રાહત થાય છે ત્રણેક કલાક માં ફરી રેશીશ દેખાવે લાગે છે... આવા દર્દી માં.

એક ચમચી કાળાં મરી પાઉડર એક ચમચી સાકર અથવા ખાંડ અને એક ચમચી ઘી નું મિશ્રણ આપતા સારો ફાયદો મળે છે દુદ્ધુભિ વાદળછાયા વાતવરણ માં જેને આવા રેસીસ વારેવારે થઇ આવતા હોય એમને આ મિશ્રણ દિવસ માં ત્રણવાર ત્રણ દિવસ સતત આપવાથી કાયમી રાહત થઇ આવવા ના અનુભૂત કેસીસ છે...

આની પાછળ મુખ્યત્વે પિત્ત નું શમન થવાનું કારણભૂત લાગે છે...

29/07/18, 4:32 PM - Govt. Ayu. M. O. ડૉ. શ્રી હિરેન ઠક્કર સાહેબ -:

Punaravartak jwar ni chikitsa thi treat karva....kiratiktadi kwath

29/07/18, 5:13 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: ઓ.પી.ડી. માં સ્કીનરેસીસ ની ફરીયાદ સાથે આવતાં દરદીઓ માં ઘણી વાર હાઇગ્રેડ ફીવર જોવા મળે છે...

આ ફીવર ના લક્ષણો સંપ્રાપ્તિ અને ઉપદ્રવ આયુ. વર્ણિત પિત્તજ જ્વર સદૃશ હોય છે..

એક હાઇપોથીસીસ પ્રમાણે...

પિત્તજ જ્વર માં વાત નો ચય એટલે કે વૃદ્ધિ જન્ય પ્રકોપ હશે તો જ્વર ના ઉચ્ચવેગ ના સમયકાળ માં દર્દી પ્રલાપ એટલે કે બકવાટ કરે છે. પરંતુ ક્ષય જન્ય વાત ના પ્રકોપ માં એને આંચકી આવે છે અને બેશુદ્ધ થઇ જાય છે જે એક થી 3 વર્ષ ના બાળક માં આવતાં ફેબ્રાઇલ કન્વલ્ઝન્સ સમાન છે...

એજ રીતે કફ નો ચય જન્ય અનુબંધ કે પ્રકોપ હશે તો દર્દી ને છર્દી થશે અને જ્વર નો વેગ હળવો પડે છે.. પણ ક્ષય જન્ય અનુબંધ કે પ્રકોપ હોય તો સ્કીનરેસીસ જોવા મળે છે...

એટલે સ્કીનરેસીસ માં આયુર્વેદિક દ્રષ્ટિકોણ થી પિત્તજ જ્વર ની કફ ના અનુબંધ ની ચિકિત્સા ઘણો ફાયદો કરે છે...

કિરાતતિક્ત એટલે કે હિમાલય માં થતું કરિયાતું

અને કાલમેઘ એટલે કે ગુજરાત રાજસ્થાન માં થતું લીલુ કરીયાતું

બન્ને ના વનસ્પતિ વર્ગીકરણ અને વર્ગ જૂદાં જૂદાં છે તથા એ આધારીત કાર્મકૃત્વ માં પણ ગૂણકર્મ અલગ

અલગ હોઈ શકે છે...

બંને સદીઓ થી જવર ચિકિત્સા માં વપરાય છે પણ એકઝેટલી બે માંથી વધુ ઉત્તમ રીતે પિત્તજ જવર ના સ્કિનરેસીસ માં કાર્ય કરે છે એ ચિંતન ઉપરાંત કર્માભ્યાસ જન્ય સંશોધન નો વિષય છે ... સ્કિનરેસીસ માં શિતલ ઉપચાર ફાયદો કરે છે અથવા આલ્કલી ઉપાય પણ ફાયદો કરે છે...

જેમ કે સોડાબાયકાર્બ ને પાણી માં મેળવી ને લેપ કરવો...

અથવા તુલસી ના પાંદડા નો રસ લગાવવો...

ખંજવાળ માં રાહત આપે છે...

ડાયાબીટીક દરદી ને જો આ સિઝન માં સ્કિનરેસીસ થાય તો

આ ઉપાયો એટલા કારગર સાબિત થતાં નથી એલોપથી ઉપાય પણ વામણાં સાબિત થયેલ છે...

આવા દરદી ને સીધું પિત્ત શમન કરે એવા ઉપાયો યોજવા થી મિરીકલ રીઝલ્ટ જોવા મળે છે ..

જેમાં ગૈરીક પાઉડર નો શિતલ જલ માં લેપ તથા કામદુધા આભ્યંતર પ્રયોગ માં.. ખાતરી પૂર્વક ની પ્રવાલપિષ્ટી પણ ઉત્તમ પરીણામ આપે છે ...

સૈદ્ધાંતિક નથી પણ અનુભૂત છે કે

આવા ડાયાબીટીક દરદી ને સ્કીન રેસીસ માં માત્ર ઓમેગ્રાજોલ આપવા થી તાત્કાલિક રાહત મળે છે કદાચ પિત્ત શમન ના કારણે હોઈ શકે...

સ્કિનરેસીસ ની સારવાર આપતાં પહેલા આયુર્વૃષ્ટીકોણ થી પણ વિચાર કરવો આવશ્યક છે

જેમાં દુષિવિષ નું પૂર્વવૃત્ત તથા પ્રકોપ કાળ ઉપરાંત ઉર્દ કોઠ ઉત્કોઠ ના વિભેદક લક્ષણો પણ જોવા જાણવા સમજવા જરૂરી બને છે..

29/07/18, 5:23 PM - ડૉ કૌશીક ઓઝા-અંજાર

: Sodium bicarbonate ne pani ma nakhi ne piva thi pan urticaria ma Sara results made che

29/07/18, 5:27 PM - વૈદ્ય પ્રાપ્તી જીવરાજાણી-જામનગર P. G: Kleda nu praman sharir ma ochhu Karie.. prameha na dardi ma ... Etle faydo thai jay

Rukshana chikitsa Dhyan ma lai sakay

29/07/18, 5:32 PM - વૈદ્ય ધૃતિ કંગારા - અમદાવાદ: Soda bicarb nu local application pan itching ma temporary relief aape che.

29/07/18, 5:32 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: એ તથ્ય સ્વિકાર્ય છે... પણ આ સંભાષા નો ઉદ્દેશ્ય ... એક્સ્યુટ કમ્પલેઇન માં ઝડપી રાહત તથા ક્રોનીક એક્ઝીમા અથવા રીકરન્સ જે થતાં હોય એનો સમૂળગો નાશ કરવા ના ઉપાયો અનુભૂત કે શાસ્ત્રીય તર્ક આધારીત ચર્ચવા નો છે...

પ્રમેહ એ ડાયાબીટીસ નથી એવું માણે માનવું છે... બાકી તો સર્વ રોગો માં પણ સર્વ જગત પંચભૌતીકી છે એવું જ કંઈક તારણ આવે છે.

(🍌 આ પ્રમેહ વિષયક ચર્ચા કોઈ પણ મિત્રો ને કરવી હોય તો માત્ર ને માત્ર પર્સનલ ચેટ નો જ આગ્રહ રાખવો...98790 72445 પર.)

29/07/18, 5:48 PM - Vyas gaurang: Screen rash ane urtic area hu harida khand ne garam pani sathe 3 var apu 6u result sara 6.

29/07/18, 6:08 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: ધાધર... દદ્રૂ

પરસેવા ના કારણે એક ખાસ પ્રકાર ના બેકટેરીયા આકર્ષીત થાય છે જે શરીર ની ત્વચા માં સ્થાનસંશ્રય કરી ને એમની આ કોલોની એટલે કે વંશવૃદ્ધિ કરે છે...

Ringworm friendly body type માં દદી ના શરીર માંથી ના ગમે એવી વાસ આવે છે...

પાણી ના કોહવાટ જેવી અને થોડી ખાટી...

જે બેકટેરીયા ની કોલોનીના મળાદિ ને કારણે હોય છે...

પરંજી માં તો...

મેદોવર્ધક તમામ પાચન માં ગૂરૂ કહેવાય એવો ખોરાક બંધ કરવો પડે... જેમકે ચોખા, અડદ અને ચણા ના લોટ તથા મેંદા થી બનતી તમામ વાનગીઓ....

પૂર્વે ની ગ્રૂપ સંભાષા માં આદરણીય પરબીયા સાહેબે વર્ણવેલ સમુદ્રશોષ અથવા વાનરપૂંછ નો તાજો રસ લગાવવા ના ઉત્તમ પરીણામ જોવા મળેલ છે.

શરીર માંથી આવતી વાસ માટે બીલી ના ફૂમળાં દસ થી બાર પાન પ્રતિદિન દિવસ માં ત્રણેક વાર ચાવી જવાં.

ફુંવાડીયો = Cassia Tora અને દાદરીયો = Cassia Alata બે માંથી સંહિતોક્ત ચક્રમર્દ / પુપુન્નાંડ / ઇંડગજ તરીકે શું લેવું એ સમસ્યા છે...?

આમ તો કેસીયા ની દરેક પ્રજાતી ચર્મ રોગ માં કાર્ય કરે છે.

ફુંવાડીયો ના તાજા લીલા બીજ ને દહી અથવા કોઠા ના ગર્ભ- ફલમજ્જા સાથે લસોટી ને લગાવવા થી વરસાદી ખરજવાં માં ઝડપી રાહત મળે છે જો કે લીંબુ થી વધુ બળતરા થશે.

હરિદ્રા માં રહેલ કરકુમીન ઇઓસીનોફીલીયા માં બેસ્ટ છે તથા હરિદ્રાખંડ માં જો સાકર ની ઉત્કૃષ્ટ કવોલીટી હોય તો ... શિતપિત્ત માં પિત્ત શમન થતાં ઉત્તમ પરીણામ મળે છે...

જેમ મરી ઘી સાકર નું મિશ્રણ એક્સુટ માં પરીણામ આપે છે એમ હરિદ્રા ખંડ કોનિક માં પરીણામદાઇ રહ્યું છે...

29/07/18, 6:15 PM - Dr. Sarika Jain: ચર્મ વિકારો માં ખાસ કરીને ઊપયોગી થતા દ્રવ્યો

૧) ખદિર - ચામડીના રોગો માં ખદિર નો ઉપયોગ પીવામાં, ખાવામાં, ન્હાવા માં, માલીશ માં, ધૂપ માં દરેક જગ્યાએ કરવા માં આવે છે.

-ખેર ના ફૂલ નું ચૂર્ણ મધ સાથે રક્તપિત્ત માં લેવાનું કહ્યું છે જો કોઈ એ ઊપયોગ કર્યો હોય તો શેર કરવા વિનંતી...🙏

-ઇન્દ્રજીવ અને ખેર નો ક્વાથ વિસ્ફોટક માં આપવા કહ્યું છે.

આ ઉપરાંત ઇન્દ્રજીવ અને કંપિલક ની ટેબલેટ (i.k.compound) નું પણ કૃમિ અને ચામડીના રોગો માં સારું પરિણામ છે.

- ખદિર પાંચ પ્રકારના હોય છે.

૧) ખદિર

૨) સોમવલ્ક (શ્વેત ખદિર)

૩) તામ્રકંટક

૪) વિટખદિર(દુર્ગંધી ખદિર)

૫) અરીમેદ

આ પ્રકાર રાજનિઘંટુ પ્રમાણેના છે.

-ઉપનયન વિધિ માં યજ્ઞ વખતે પણ ખદિરકાષ્ઠ નો ઉપયોગ થાય છે.

- ખેર ના લાકડાને ઉકાળીને રસક્રિયા જેવું ઘટ્ટ કરીને કાથો બનાવવા માં આવે છે જેને 'ખેરસાર' ની અવેજી માં વાપરવા માં આવે છે.

-સાચો ખેરસાર હાલમાં મળવો ખૂબ જ મુશ્કેલ છે. કારણ કે ખૂબ જ જૂનું ખેર નું ઝાડ હોય તો તેને ફાડતા કદાચ સાચો ખેરસાર મળી શકે.

-પણ ચામડીના રોગોમાં ખાસ કરીને ખેરછાલ નો જ ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

-યોગ જેમ કે ખદિરાશિષ્ટ, ખદિરાદિવટી, ખદિરાદી ક્વાથ ..

૨) હરડે - હરડે ને સર્વદોષ પ્રશમની કહ્યી છે

આ ઊપરાંત હરડે ના ગુણ જેવા કે વૈ વર્ણ માં ઉપયોગી ,તે પોતે વર્ણ,સર,મેધ્ય,દીપન, કુષ્ઠ માં ઉપયોગી જેવા ગુણો ના કારણે ચામડી ના રોગો મા ગણુ સારું પરિણામ આપે છે.

-યોગ જેમ કે અભ્યાશિષ્ટ, પથ્યાદિ વટી,પથ્યાદિ ક્વાથ

૩) હરિદ્રા-સુશ્રુત સંહિતા અનુસાર જો એક માસ સુધી ગોમૂત્ર સાથે ૧ પલ (ચાર તોલા) હળદર લેવામાં આવે તો દુષ્ટ કુષ્ઠ રોગો માં થી મુક્તિ મળે છે.

પરંતુ હાલના સમય પ્રમાણે ૪ તોલા માત્રા ખૂબ વધારે લાગે છે.

-હળદર પણ ચામડીના રોગો માં પીવા માં ,પ્રલેપ માં ,ધૂમ તરીકે ઉપયોગ થાય છે.

-શિતપીત્ત ની તેને ઉત્તમ ઔષધ માનવામાં આવે છે.

-યોગ જેમ કે હરિદ્રાખંડ

-દારુહળદર પણ ચામડીના રોગો માં છૂટ થી વપરાય છે.

-દારુ હળદર ની છાલ નો ઉપયોગ થાય છે.

-તેની મુખ્યત્વે ૨ જાત છે.

૧) કષ્મલ

૨) ચિત્રા - તેમાંથી રસવંતી બનાવાય છે .જે રક્તપિત્ત માં ઉપયોગી છે.

અને તેના ફળો ને ઝરિસ્ક કહેવાય છે. જે ખાસ કરીને રક્તવિકાર માટે વપરાય છે.

-સાચી દારુહળદર ના સ્થાને ગુજરાત માં મરમંજળું નામની ગળો ના વર્ગની વનસ્પતિ અથવા સમુદ્રશોષ ની વેલના લાકડાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

આ ઉપરાંત પણ ઘણા દ્રવ્યો જેમ કે મંજિષ્ઠા, નિંબ,આમળા, વાવડિંગ,ગરમાળો,ચંદન, યષ્ટિમધુ..

29/07/18, 6:16 PM - Vd Jirakben Dalwadi: Kandu ma aradwadh na patr ne pani ma ukali ne e pani thi snan karwa thi....kandu ma faydo thay che

29/07/18, 6:16 PM - Dr. Sarika Jain: જો આવા એકલ ઔષધો નો ઉપયોગ કરવામાં આવે તો પણ ઘણા સારા પરિણામ મળે છે.

Urticaria ma sarasiya nu tel pan local application ma tarat rahat ape chhe

Ghani var pit saman mate fakt gadosiddha jal or moth siddha jal apvama ave to pan ochha aushadhi thi pt.ne ghani rahat thay chhe

Tema gay na chhana ni rakh thi pan saru rahe chhe

29/07/18, 6:19 PM - વૈદ્ય જીતુભાઈ પટેલ - ડીસા: મારો અનુભૂત પ્રયોગ શીત પિત્ત માટે.

કાલી મરી.

ક્લીજીરી.

ગેરું .

સમાનભાગે લેવું ને તેમાંથી એક માશા ગરમ પાણી થી દિવસ માં ત્રણ વખત લેવું.

29/07/18, 6:19 PM - વૈદ્ય ચિરાગ ડોબરીયા - સુરત: આજે આપણે જેને શીતપિત્ત નિદાન કરીએ છે તે મોટાભાગે ઉદર્દ હોય છે.

વાતાધિકમ શીતપિત્તમ ઉદર્દસ્તુ કફાધિકહ.

શીતપિત્તમાં તોદ બાહ્ય હોય.

ઉદર્દમાં કંડુ બાહ્ય હોય.

તો આપણે જેને શીતપિત્ત કહીએ છે તેમાં કંડુ વધારે જોવા મળે છે.

29/07/18, 6:20 PM - Dr. Sarika Jain: Pan vyavaharik rite sarasiya nu tail easily available hoi chhe ane lagavama pan saralata rahe chhe.

29/07/18, 6:21 PM - શ્રી મીનુ પરબીયા સાહેબ: Urticaria :

Crush few leaves of Piper betel, extract juice and apply. Subsides in minutes.

Mix vinegar in water and apply.

Black pepper powder 2g with ghee is to be given orally.

Sanshamani vati 2x3

Ringworm, Exzema :

chkramard is well known .

Castor oil+camphor 10:1 for frequent application

Mahamanjishthadi kadha

29/07/18, 6:30 PM - Dr.Bhaves R.Modh - KUTCH: ચ.સૂ.અ.૩ માં જે શરૂઆત ના 6 પ્રદેહ વર્ણવેલ છે એ બધા ના દરેક દ્રવ્યો માં ગાય નું પિત્ત અને સરસીયા તેલ થી પીળું મિશ્રણ. બને ત્યાં સુધી લસોટી પછી તેલાભ્યંગ કરી ને ચર્મ વિકાર માં લગાવવા કહ્યું છે.

કદાચ કાળ ક્રમે ... લોકવૈદક માં આ જ પ્રયોગ ટૂંકાઈ ને આપે કહ્યો એમ ગાય ના છાણ ની રાખ તથા સરસીયા તેલ નો થઈ ગયો હશે...

આજે પણ બાળક ને જ્યારે અચાનક શિળસ ધરાઈ આવે એટલે કે સ્કિનરેસીસ અને ઇચિંગ થઈ આવે તો આખા શરીરે વાની એટલે કે ચૂલા ની રાખ ચોળી લે છે એમાં 70-80% પરીણામ મળે પણ છે ..

29/07/18, 6:32 PM - Dr. Sarika Jain:

Karan k shitpitt ma tod ni complain hoi chhe jyare pt. Apni pase tyare udard na laxanno vadhu hou chhe.

[16/07, 4:32 PM] ડૉ રાકેશ સુવાગીયા-સુરત:

કોઈ દર્દી ફંગલ ઇન્ફેક્શન વાળું છે તો એલોપેથ વાળા એને રોજ 200mg itraconazole એક મહિનો આપશે અને

આયુર્વેદ વાળા મંજુષ્ઠા + આરોગ્યવર્ધની એક મહિનો આપે એની જગ્યાએ મેં 4-5 દર્દી ઓ માં એવો પ્રયોગ કર્યો કે આરોગ્યવર્ધની + itraconazole 100mg એટલે કે અડધા ડોઝ માં આપી અને મને બધા જ દર્દી માં પેલા બન્ને થી એક મહિના માં રિજલ્ટ મળતા હતા એવા રિજલ્ટ 15 દિવસ માં મળ્યા..

વિદ્યાર્થી તરીકે વધુ દર્દીઓ ના મળે એટલે કાગળ પર માહિતી રાખી ને સાબિત ના કરી શકું

4-5 દર્દી ઓ માં જ...પણ મેં એવું વિચાર્યું કે,

આરોગ્યવર્ધની દીપન-પાચન કરશે તો itraconazole નું અબ્સોર્પ્શન વધશે કારણ કે એની ફારમેકોલોજી માં એબ્સોર્પ્શન ને લઇ ને જરા ડખા મારી છે અને ઇવન એન્ટાસિડ ના લીધે પણ એનું એબ્સોર્પ્શન પ્રોપર થતું નથી...

એની આડઅસર માં gastritis ને સાથે ભૂખ પણ ઓછી કરી નાખે છે મતલબ અગ્નિ મંદ કરશે એટલે ઉલ્ટાનું વધુ એબ્સોર્પ્શન થવાને બદલે ઓછું થશે

....તો સાથે આરોગ્ય વર્ધની થી આ બધું control માં રાખી સારા પરિણામ મેળવી શકાય છે....

મિક્સ પેથી માં itaco. નો ડોઝ અડધો કર્યો એટલે સમાન ખર્ચ માં આયુર્વેદિક દવા ચાલુ કરી હતી એટલે દર્દી ને વધુ ખર્ચ થયો નહીં....

[16/07, 5:32 PM] Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH:

ઇટ્રાકોનોઝોલ કરતાં ફ્લુકોનાઝોલ વધુ ઉત્તમ પરીણામ આપશે દર્દી ને સસ્તી અને ડો. ને વધુ માર્જીન આપશે...

[16/07, 5:45 PM] ડૉ રાકેશ સુવાગીયા-સુરત:

મોસ્ટ ઓફ દર્દી ને fluconazole ના resistance સાથે આવે છે કારણ કે કોઈ ચાર અઠવાડિયા સુધી આપતું નથી માટે આવું થતું જોવા મળે છે...🙄

[16/07, 6:01 PM] Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: હશે...

મારે ત્યાં ઇટ્રાકોનોઝોલ ના રેઝીસ્ટેન્ટ વાળા આવે છે...

[16/07, 6:04 PM] ડૉ રાકેશ સુવાગીયા-સુરત:

Resistance aavvama agni no kai role sabit kri shkay?

[16/07, 6:13 PM] Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH:

અમુક દવા કામ નથી કરતી એટલે રેઝીસ્ટ થયેલ છે એવું કહેવું રબર સ્ટેમ્પ મારવા જેવું છે...

ઇટ્રાકોનોઝોલ મોંઘી પડે છે એટલે સારી જ હશે એવું ડૉક્ટર અને દરદી નું માનવું છે...

એજ રીતે એસીક્લોફેનેક અને ડાયક્લોફેનેક વચ્ચે પણ છે

ઘણા આવા દંદ છે...

ડૉક્ટર એ MR ની કહેલ વાતો માંથી જેટલી યાદ રહે એ પ્રમાણે પ્રિસ્ક્રિપ્શન લખે છે એમાંય માર્જીન ગીફ્ટસ વિગેરે મહત્વ ના ફેક્ટર છે MR ની જીદ અને મૂત્સદીપણ પણ ભાગ ભજવે છે એટલે હું તો MR ને એલાઉ જ નથી કરતો...

ફ્લુકોનોઝોલ ની રીજલ્ટ મળે જ છે પણ એ ખાલી પેટે આપવી પડે હું દર્દી ને સાંજે 5 થી 6 ના ગાળામાં લેવા નું કહું છું ભોજન પછી ત્રણ કલાકે અને ગોળી પછી ત્રણ કલાકે ભોજન નો સમય સ્વતઃ જળવાઇ રહે એ માટે...

રખડી ભટકી ને આવે તો સતત પાંચ દિવસ પછી એક દિવસ છોડી ને એક દિવસ એમ પાંચ પછી અઠવાડીયે એક એમ ચાર ... આપવા થી પરીણામ મળે જ છે... જરૂરીયાત પ્રમાણે બીલી ના પાના ચાવવા નું સુચન બફર જેવું કામ કરે છે.

29/07/18, 6:59 PM - વૈદ્ય શ્રી પ્રેરક શાહ - આયુર્લિકહોસ્પિટલ, અમદાવાદ: Sodabicarb Ni Sathe Kali Jiri k kadvi Jiri no powder mix Kari ne apvo. Vadhare saru result hoy chhe.

29/07/18, 7:05 PM - વૈદ્ય પ્રદીપ હીરા-અમદાવાદ: Emergency ma khava na soda nu local application,

ane sathe trifla ane garmala nu combinatie orally khubaj zadapthi parinaam aape chhe, hu generally 3 thi 6 tab trifla ane garmala ni ek sathe aapu chhu ane tarat itching ma rahat thai jaay chhe....aanu churn ke kwath combination pan aapi shakaay.

29/07/18, 7:15 PM - વૈદ્ય નિલેશ પટેલ: Eno pan lagavi shkay And Koi b lakda k chhana ni baleli rakh je alkaline in nature hoy e lagavathi aram thay

29/07/18, 7:25 PM - Dr. Shailesh Dodiya

Bhavnagar: Current case che..

Itracanazole no course puro kari lidho 15 days.. Cure thai gau hatu phari recurrent thau...

29/07/18, 7:28 PM - વૈદ્ય શ્રી પ્રેરક શાહ - આયુર્લિકહોસ્પિટલ, અમદાવાદ: Classical virechana karma

29/07/18, 7:30 PM - Dr.Bhaves R.Modh - KUTCH: એના માટે દર્દી ની પહેલે થી પૂરી હિસ્ટ્રી શેર કરવી જરૂરી છે...

ફોટોઇમેજ પર થી હાથ ની જે ત્વચા છે એમાં દર્દી ની પિત્તપ્રકૃતિ સ્પષ્ટ જણાઇ આવે છે ઉપસેલી રક્તનલીકા ઓ પાતળી અને રક્તિમા યુક્ત ત્વચા કદાચ ત્વચા ની ઉષ્ણતા પણ અધિક હશે હવે નિરાંતે દર્દી ના વિકાર અને સંપ્રાપ્તિ સમજી શકાય એવી હિસ્ટ્રી શેર કરશો એવી અપેક્ષા

29/07/18, 7:35 PM - વૈદ્ય નિલેશ પટેલ: Kuvadiyo pisi ne directLocally

29/07/18, 7:44 PM - ગાંધીધામ ડૉ. નયન ઠક્કર: Ketli var virechan karyavya pachi pan farithi thay che tyare su karvu joiae Rakatmokshan pan karavelu che

29/07/18, 7:50 PM - Dr. Shailesh Dodiya

Bhavnagar: દર્દીને બે માસ થી આ તકલીફ છે..સાથે અન્ય લક્ષણો માં ખંજવાળ વધારે આવે છે.ડાયજેસ્ટિવ પ્રોબ્લેમ પણ છે,કોન્સ્ટીપેશન પણ રહે છે.મને પણ દર્દી પિત્ત પ્રકૃતિ લગે છે..

29/07/18, 7:59 PM - Dr. Sarika Jain: Kyarek ratre suine uthya

Pachhi savare ankh fuli jay k hoth suji gai hou evu thay chhe??

29/07/18, 8:24 PM - Dr.Bhaves R.Modh - KUTCH: આઝાદી પહેલા નાં સમય માં શિળસ ના ઉપાય માં સૌરાષ્ટ્ર ના વૈદ્યગણ માં નીચે નો પ્રયોગ પ્રસિદ્ધ હતો...

1...થોડો દેશી ચૂનો થોડીવાર પાણીમાં પલાળી રાખી તેના ઉપરથી પાણીની આછ ઉતારી લઈ તે આછ આશરે પાંચ તોલા દરરોજ પાવાથી આ દરદ શાંત થાય છે.

શીળસને સારૂ ઠંડા પાણીમાં બોળેલ ચાદર લપેટવાનો ઉપાય અકસીર છે.

બંને ઉપાયો પિત્ત ના પ્રકોપ નું શમન કરવું કેન્દ્રસ્થાને છે...

સામાન્ય રીતે આયુર્વેદ ક્ષેત્રે રૂઢ થયેલ માન્યતાઓ પૈકી એક કફ વિના કંડૂ (ખંજવાળ) નહી છે

પિત્ત વિના દાહ નહી એમ મનાય છે પણ અહિ શીતપિત્ત માં થોડું વિચિત્ર જોવા સમજવા મળે છેદર્દી ને દાહ ઓછો અને કંડૂ વધુ હોય છે કંડૂ જ દાહ નો ઉત્પાદક હેતુ બને છે.. જ્યારે પ્રતિષેધ ના ઉપાયો માં પ્રમુખ પિત્ત નું શમન કરવું પડે અથવા થાય છે 😊

29/07/18, 8:51 PM - વૈદ્ય ચિરાગ ડોબરીયા - સૂરત: કફવિના કંડૂ નહિ અને પિત્તવિના દાહ નહિ એ માન્યતા નથી એ શાસ્ત્રીય વાત છે અને વૈદ્યો નો અનુભવ છે.

સિદ્ધાંતને માન્યતા ગણવા લાગશુ તો આખું શાસ્ત્ર જ માન્યતા ઉપર ઉભું રહેશે.

રૂઢ થઈ ગયેલ શીતપિત્તના નિદાનને ઘણા કેસમાં ઉદદ સમજવાની જરૂર છે પછી તે કફાત કંડૂ સિદ્ધાંત સમજાય જશે.

આ સિદ્ધાંત કંઈ માત્ર એક સ્લોક નથી.દરેક રોગના પ્રકારના લક્ષણોમાં તેને અનુસરવામાં આવ્યો છે.

શીતપિત્તઆદિમાં માધવે કફપિત્ત અને વાત સંસર્ગ જ સંપ્રાપ્તિ આપી છે તેથી શીતપિત્તમાં પણ કફ તો છે જ પણ અનુસંગ ના દોષનું બાહ્યલય જોવું હોય તો શીતપિત્તમાં વાત છે અને ઉદર્દમાં કફ છે.

મેં મારી પ્રેક્ટીસ માં કહેવાતા શીતપિત્તના દર્દીમાં કફ શામક ઉષ્ણ,તીક્ષ્ણ,કટુ રસાત્મક દ્રવ્યોથી ઝડપી પરિણામ મેળવેલ છે

પિપલી, ત્રિકટુ.

29/07/18, 9:57 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: જ્યાં સુધી શાસ્ત્ર ના સૂત્રો નો કર્માભ્યાસ ના થાય અને નિષ્કર્ષ એમાં વર્ણવેલ ના મળે ત્યાં સુધી વાંચનાર વ્યક્તિ માટે તો માન્યતા જ કહેવું યોગ્ય છે. આપને માટે પ્રેક્ટીકલી અભ્યાસ બાદ સત્ય થયું. આપના થી સ્વિકાર્ય થયું. એ ઉત્તમ છે પણ દરેક દરેક માટે એમ બનતું નથી... એમાં બે વર્ગ પડે છે એક ભાવનાશીલ શ્રદ્ધાળુ અને દિલ થી જીવવાવાળા સરળ વ્યક્તિઓ જે શાસ્ત્ર કે જે વાંચવા માં આવે એની પર પૂર્ણ અને અડગ વિશ્વાસ મૂકી ને સ્વીકાર્ય કરી લે... બીજો વર્ગ તથ્ય વાંચતા જ સંશય કરે અને પ્રયોગ કરે પછી નિષ્કર્ષ આવે એજ એમનું પોતાનું સત્ય હોય છે.

તર્ક અને મગજ થી જીવતા વ્યક્તિનો સમુહ હોય છે જે સતત ખણખોદ કરે રાખતો હોય છે...

મારો સમાવેશ આ બીજા વર્ગ માં થાય છે આથી મેં માન્યતા કહ્યું છે...

બંને વર્ગ પોતપોતાના દ્રષ્ટીકોણ થી શ્રેષ્ઠ અને કુદરત ની મરજી થી જ હોય છે...

29/07/18, 10:58 PM - વૈદ્ય ચિરાગ ડોબરીયા - સુરત: 🙏 આપણે ભાવનાશીલતા અને તર્ક બંને નો સમન્વય રાખવો પડશે નહિતર કોઈ એક પાસું મધ્યમ માર્ગથી દૂર કરે છે.

પહેલા તર્ક થી જ વિચારવું જોઈએ અને પછી બુદ્ધિ ખલાસ થાય ત્યાં ભાવનાનું ક્ષેત્ર ચાલુ થાય છે.

આપણા શાસ્ત્રોમાં બુદ્ધિ અને ભાવ(આપ્તના શબ્દો) નો સમન્વય દેખાય છે.

બુદ્ધાભાવસમન્વિતા....! મ.ગીતા

29/07/18, 11:02 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: 🙏✓

પણ *હેવાં પડ્યા હોય ઇ જાય* ... માત્ર મારા સંદર્ભે જ આ વાક્ય છે.

મને તો સીધેસીધી શ્રદ્ધા ઉત્પન્ન થતી જ નથી ...

અને શ્રદ્ધાવાન વ્યક્તિઓને મારી આ કમજોરી તથા ઉણપ ને લઈ ને હું એમનું સન્માન કરું છું વંદન કરું છું... આ રીતે એમને પૂજી ને હું મારાથી છટકી જાવ છું પણ સુધારો આવતો નથી...

આ પણ વિષયાંતર દોષ છે ...

સંભાષા ના વિષય માં

29/07/18, 11:04 PM - વૈદ્ય ચિરાગ ડોબરીયા - સુરત: 🙏 તર્ક વિના શ્રદ્ધા ઉભી થવી પણ ન જોઈએ.🙏🙏

29/07/18, 9:01 PM - વૈદ્ય હાર્દિકચંદ્ર કલાલ: 🟢 shitpit ma Pitt no ushna gun vat na shit gun thi shit bane 6 athat Pitt pote shit Bani jay 6 etle j Pitt ne ushna banavva ushna virya dravyo use thay 6... Shitpitt word indicate itself...Pitt is become shit...

29/07/18, 9:04 PM - Dr. Sarika Jain: ખાસ કરીને આપણે જે દર્દી જોવા મળે છે. તે ઉદર્દ ના હોય છે. જેમાં કફ ની આધિક્યતા હોય છે.જ્યારે શીતપિત્ત માં પણ વૃધ્ધ થયેલા વાત અને કફ ,બગડેલા પિત્ત સાથે મળીને શીતપિત્ત ની સંપ્રાપ્તિ બનાવે છે

અને જો ચિ.સુ. મા પણ જોઈએ તો વમન કહ્યું જ છે.

અને એ ઉપરાંત શીતપિત્ત, ઉદર્દ અને કોઠ માં વિરેચન ,બસ્તિ,તેમજ અન્ય ચિકિત્સા કહેલ છે.

આ ઉપરાંત ચિકિત્સા માં પણ ખાસ કરીને

-ત્રિકટુ +સાકર

-મરી ચૂર્ણ +ધી +સાકર

-અજમો + ગોળ

-આદુ નો રસ + જૂનો ગોળ

વગેરે છે. જે કફ અને પિત્ત બન્ને નું શમન કરે છે.

29/07/18, 9:51 PM - Dr. Bharat Shah: મરી પીત્તકારક છે. (સંદર્ભ - નિઘંટુઆદર્શ) તો તે પિત્ત નું શમન

કેવી રીતે કરે?

29/07/18, 9:57 PM - વૈદ્ય સચીન દલાલ - રાજકોટ: શીત પિત્ત શબ્દ નો અર્થ વિસ્તાર કરે તો જેમાં પિત્ત નો ઉષ્ણ ગુણ ઓછો થયો છે તેને શીતપિત્ત કહેવામાં આવે છે.

29/07/18, 10:00 PM - UG Parul જવલીત પી. શાહ - સેવાલીયા: મને ખ્યાલ છે ત્યાં સુધી પિત્ત તો પોતાની પ્રાકૃત સ્થિતિ માજ હોય છે પરંતુ વિકૃત વાત પોતાની સાથે લઈ જઈ ને રસવહ એટલે કે ત્વચા માં આશ્રય થઈ ને શીતપિત્ત કરે છે 😊

એવું કોલેજ માં જણાવવામાં આવેલું

એમાં શીતપિત્ત માં પ્રથમ વાત ની અને પછી થી પિત્ત ની ચિકિત્સા કરવી એવું કહેલું

આશ્વાપકર્ષ ની થિયરી 😊

29/07/18, 10:08 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: મરી ના વીર્ય કે તાસીર વિષે લાંબો વિવાદ છે...

વૈદ્ય શ્રી બાપાલાલ એ એની સુંદર છણાવટ કરી છે...

પણ આપણે પ્રેક્ટીકલ એપ્રોચ અપનાવવી...

એક ચમચી મરી પાઉડર પાણી સાથે ગળી જવો ..

મોઢા માં થોડીવાર તીખું ને તમતમાટ થાય છે શક્ય છે કે આંખ નાક માંથી પાણી પણ આવી જાય ..

મરી પાઉડર ખાધા કે ગળી ગયા પછી.. અડધી કલાક બાદ થી આખો દિવસ કે અહોરાત પણ આવતા ઉદ્ગાર તીખા આવતા નથી કે નથી પેટ માં બળતરા થતી.. સવારે મળત્યાગ માં પણ ગુદાસ્થાને દાહ નથી થતો...

નિષ્કર્ષ મરી ખાધા પછી. પિત્ત પ્રકોપ નથી થતો અને એની તાસીર પણ લોકમાન્યતા પ્રમાણે ગરમ કે ઉષ્ણ વીર્ય ની નથી...

હવે જો લાલ મરચું કે લીલું મરચું નો પ્રયોગ આ મરી ની જગ્યાએ કરાય તો પ્રારંભિક લક્ષણો તો સમાન રહેશે પણ ગળે ઉતર્યા બાદ મરચાં નો પરમ પિત્તપ્રકોપક છે એની ખાતરી કરાવે છે જે દરેક ને ક્યારેક ને ક્યારેક અનુભવ થયો જ હોય છે..

આ વિવરણ વાંચી ને સ્વિકારી લેવાની કે માની લેવા ની જરૂર નથી... પ્રયોગ કરી જવો માત્ર મરી પાઉડર નો ... કોઈ ને પણ કોઈપણ પ્રકાર નું વિપરીત પરીણામ મળે તો એ નુકસાન ની જવાબદારી અને ભરપાઈ હું કરીશ...

(હું મારા દરદીઓ ને આ પ્રમાણે જ કહું છું અને આપ સૌને પણ...

ચિકિત્સા માં અભ્ય નો ભાવ આવવો જ જોઈએ જે કર્માભ્યાસ થી આવે છે...)

મરચાં ના પ્રયોગ ની જવાબદારી પ્રયોગકર્તા ની પોતાની રહેશે...

29/07/18, 10:11 PM - UG Parul જવલીત પી. શાહ - સેવાલીયા: હા સાચી વાત છે

આવો વિચાર તો નથી કર્યો પણ તમે જણાવ્યું એટલે મગજ માં આવ્યું

પંજાબી દાળફાય માં આવે છે અમુક વખત મોઢા માં પણ ક્ષણિક સમય તીખું લાગે પરંતુ પછી કોઈજ તકલીફ નથી પડતી અને ગેસ પણ નથી થતો મરી આખા જ આવે

29/07/18, 10:17 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: યાદ કરવા બદલ ધન્યવાદ...

ફાઇવસ્ટાર કે થ્રી સ્ટાર હોટેલસ ના દાળ શાક સલાડ માં કાળામરી નો પાઉડર છૂટ થી વપરાય છે ત્યાં સુકુમાર વ્યક્તિ ગ્રાહક તરીકે આવે છે એટલે લાલલીલાં મરચાં થી એસીડીટી ના થાય એનું ધ્યાન રાખવું પડે છે એ હોટેલ્સ ના ધંધા ની સમૃદ્ધિ માટે નું અગત્ય નું ફેક્ટર છે...

અંગ્રેજો ના જમાના પહેલા પણ કાળા મરી ને બ્લેકગોલ્ડ કહેવાતું અને ઐતિહાસિક વર્ણન છે કે સોના ના ભારોભાર કાળામરી અપાતાં...

આ ઇનપુટ વિષયાંતર દોષ છે

પણ શિતપિત્ત સહિત ના ચર્મરોગ માં પિત્ત ના પ્રકોપ ને અનુલક્ષી ને આહાર અને ઔષધ તરીકે કાળાંમરી નો ચિકિત્સા માં ઉપયોગ દર્દી ને કરવા સમજાવવા આ અગત્ય નું થઇ રહે એમ છે..

29/07/18, 10:45 PM - Dr. Sarika Jain: Generally hotels na punjabi sabji vagere ma pushkal praman ma cheez,Panir,Cream vagere hou chhe etle hotel vala sukumar tarike nahi parantu lila maracha

karata jo mari no upyog karavama ave to sari rite dipan- Pachan thai jay te mate mari no chhut thi upyog karata hase evu maru manavu chhe.

29/07/18, 10:49 PM - વૈદ્ય શ્રી પ્રેરક શાહ - આયુર્વેદિકહોસ્પિટલ, અમદાવાદ: Apna shashtro ma tikhash mate kyay marcha vaparava no ullekh Nathi. Lal k lilu koi jat nu nahi. Bhavprakash ma anek vanagio Ni recipe apeli Che Erna pan marchu Nathi. E samay ma Matra mari j vaparata Hashe evu Lage Che. Marcha pachalthe apda Desh ma Avya hoy evu pan bane. Mari no Shitpitta ma ne pan Ghani var upyog karyo Che Ane Sara parinam malya Che. Kadach apda Mitra kahe Che e rite e Shitpitta na hoy Ane udard pan hoi shake. Thnx

29/07/18, 10:51 PM - Dr. Sarika Jain: -Kala mari ane safed mari em 2 hoi chhe
-Kala mari nu viry ushn j chhe -aa uparant teno ek prayay 'ઉષ્ણ' chhe je darshave chhe k mari ushn j hase
-parantu Safed mari e 'anushanshit' chhe
Ane generally paka mari ne pani ma paladi ne eni upali chhal kadi nakhe chhe je safed mari chhe
-To su upar ni chhal ma vishesh thikhash athava to chemically structure hoi sake k je mari ne ushn banave chhe e agad vicharava jevi babat rahi..👍👍👍👍

29/07/18, 10:52 PM - Ayu. M. O. ડૉ. દેવેન્દ્ર આર. ચૌહાણ-ગોંડલ: Nice logic...
Lal marcha no powder je svarup ma laie te j svarup ma mal rupe nikle chhe... Evu pan kyak sambhalelu...tema sharir upyogi ek pan tatva nathi evu pan sambhalelu.

29/07/18, 10:52 PM - Dr. Sarika Jain: Ha aa badhi chikitsa vatka ane pitt shamak j chhe
: Ha,Maracha no kyay ullekh nathi 👍👍

29/07/18, 11:00 PM - વૈદ્ય સચીન દલાલ - રાજકોટ: Marcha no ullekh aa desh ma 17th century pachi aavel chhe....

मरिचं वेल्लजं कृष्णमूषणं धर्मपत्तनम् ॥५९॥
मरिचं कटुकं तीक्ष्णं दीपनं कफवातजित् ।
उष्णं पित्तकरं रूक्षंश्वासशूलकृमीन्हरेत् ॥६०॥
तदार्द्रं मधुरं पाके नात्युष्णं कटुकगुरु ।
किञ्चित्तीक्ष्णगुणं श्लेष्मप्रसेकिष्यादपित्तलम् ॥६१॥

શ્લોક 61 ma લખ્યું છે આર્દ્ર મરિચ અપિતલ છે.

29/07/18, 11:07 PM - વૈદ્ય સચીન દલાલ - રાજકોટ: ભાવપ્રકાશ નો રેફરન્સ છે

30/07/18, 12:35 PM - ડૉ માધુરી: Sir 16 th century pachhi marcha bharat ma aavya e pan china mathi...baki aapda ma tikhas mate mari no j use karta hata...mara knowledge mujab

29/07/18, 11:02 PM - વૈદ્ય ચિરાગ ડોબરીયા - સુરત: સરસ...અવલોકન👍👍

29/07/18, 10:15 PM - ડૉ. મૃગેશ પટેલ - ગાંધીનગર 26: Thanda pani ma bodeli chadar lapetvathi akshir elaj che aavidhan samjaya nani...

29/07/18, 10:30 PM - Dr.Bhaves R.Modh - KUTCH: આ
જેતે સમય નો લોકો ની સગવડ અને ઉપલબ્ધ સાધનસંયોગ આધારીત હાથવગો અને કોઠાસુઝ આધારીત પ્રયોગ હતો...

હવે લોકો ને ખંજવાળ આવતા પાણી થી નાહી લે છે અથવા એ.સી ઓન કરી લે છે..

ડોક્ટર પણ કેલામાઇન લોશન આપે છે જેમાં કેમ્ફર આવે છે.

આ ત્રણેય આજના ઉપાયો પલાળેલા ધાબળો વીંટવાથી જે ઘટના ઘટે છે એવું જ કામ કરે છે..

અસરગ્રસ્ત ત્વચા પર અચાનક ઠંડક થતાં ત્વચા ના ઉપર ના લેયર માં સંકોચન આવે છે

સાથેસાથે દાહ શાંત થતાં મન પણ શાંત થાય છે

હાશ.. થાય છે...

ઉપર ની ત્વચા શિત થતાં ત્વચા નીચે રહેલ રક્તવાહિનીઓ માં પરીભ્રમણ વધે છે

એટલે જે માસ્ટસેલસ ના તૂટવા થી ઉત્પન્ન થયેલ અને છૂટું પડેલ તથા વિકાર માટે જવાબદાર કિસ્ટામીન ઠેકાણો પડે છે...

જો કે આ અસર ટેમ્પરરી હોય છે અને દર્દી ના મનસત્વ જેટલું ઉત્તમ અને બળવાન હોય એટલી આ નુસખા ની સારી અસર લાંબી ચાલે છે...

આજે ભીના ધાબળા વીંટવા ને બદલે કેલામાઈન લોશન લગાવવા ની સલાહ આપવી શ્રેયસ્કર છે...

29/07/18, 10:37 PM - ડૉ. મુગેશ પટેલ - ગાંધીનગર 26: Chikitsa sutra ane hapnu varn virodabhasi chhe - thanda pani ni chadar odhava angenu....

29/07/18, 10:43 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: તો તમે સમજાવો...

મે જે વાંચેલ છે અને જે અસર આવે છે એ પ્રમાણે તર્ક આધારીત વિવરણ કરેલ છે...

દરેક એ , હું જે લખુ એ માની લેવું કે સ્થિકારી લેવું એવો મારો આશ્ચક ક્યારેય હતો નથી અને એમ કરે એ મને પસંદ પણ નથી. જો શંકા સંશય કરે તો મને પણ કંઈક નવું જણાવા ની પ્રેરણા મળે અને એ રીતે મારો સ્વાર્થ સિદ્ધ થાય...

તમે જે યોગરત્નાકર નું ચિકિત્સા સૂત્ર વર્ણવેલ છે એમાં પ્રિન્ટીંગ મિસ્ટેક પણ છે SS નો અર્થ શું સમજાવો ?

આમેય હજુ હું સંસ્કૃત માં પહેલી કક્ષા નો વિદ્યાર્થી છું એટલે મને આ ચિકિત્સા સૂત્ર સમજતા પણ વાર લાગશે...

29/07/18, 10:50 PM - ડૉ. મુગેશ પટેલ - ગાંધીનગર 26: Aa badhi chikitsa vat kaf nask chhe thanda pani ni chadar thi vat kaf ni vrudhi thase practicali pan pankhana pav thi pan kandu ma vadharo jova malsej..

29/07/18, 11:08 PM - Ayu. M. O. ડૉ. અજય પીડીયા - જુનાગઢ: ઉપરની ત્વચા શીત થાય તો શીત થી સ્તંભ, સંકોચક અસર આવે અને રક્ત પરિભ્રમણ ઘટે. આવો માડુ માનવું છે

બીજું અહિં ગામડાઓમાં શીવસ ના દર્દીને તાજુ જરમ રાખ લગાવે અથવા ધાબળો (ડિન) ઓઢાડવામાં આવે.. આ બન્ને સ્વેદન ના પ્રકાર છે.. જે શીત નહિ પણ ઉષ્ણ ગૂણ પ્રધાન છે.

29/07/18, 11:22 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: શિત ઉપચાર થી બાહ્ય ત્વચા સંકોચાય અને અંદર રક્ત નું પરિભ્રમણ વધે એ નેયરોપથી નો સિદ્ધાંત છે...

મે 1998 માં આયુ ના બીજા વર્ષ નો એક વિષય સ્વસ્થવૃત ના માલીશ તથા માટીના પ્રયોગ ના લેકચર માં શ્રીમતી નહીની રાકોડ ના લેકચર માં સાંભળેલ આ વાત છે.

શીતગ્રણ થી સાંભન સંકોચન થવું એ મને રક્તસ્થાવજનીત વિકાર ના સંદર્ભ માં યાદ છે...

સ્વાધ્યાયે ન પ્રમાદિત અવ્યયમ્ પણ હું આળસું છું...

મોટાભાગે હું અનુભૂત નિરીક્ષણ અને પૂર્વ નું જે સ્મૃતી માં સંગ્રહાયેલું હોય છે એ આધારીત અહીં વિવેચન કરું છું

ક્યારેક શાસ્ત્રો વાંચતા જણાશે તો આપને જણાવીશ...

29/07/18, 11:08 PM - વૈદ્ય સચીન દલાલ - રાજકોટ: એટલે પાણી ના અનુપાન સાથે અધિતલ હોઈ શકે.

29/07/18, 11:09 PM - ડૉ. મુગેશ પટેલ - ગાંધીનગર 26: Nirvat sthan masuvdo pankhaniche suvathi pan vadho thase

Mansasar jota chikitsa sutrano kachhr gan vadi jay chhe

29/07/18, 10:57 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: યોગરત્નાકર ના સૂત્રો તર્ક થી સમજાશે નહીં... ગમે તે વિકાર કે વિષય માં અજમાવી જુઓ...

29/07/18, 11:06 PM - ડૉ. મુગેશ પટેલ - ગાંધીનગર 26: Tark thi na samjay to chikitsa sutrano aitha

so samjvo?

29/07/18, 11:13 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: આયુ. શાસ્ત્ર ને સમજવા અને એ પરથી એ સ્વીકારવા ના બે રસ્તા છે જો કે મંજીલ તો એક જ આવે..

1... વાંચો અને ચિંતન કરો પછી અજમાવી જુઓ જે પરીણામ આવે એ શાસ્ત્રીય હોય તો સ્વીકાર્ય નહીં તો. કાળ અને અનુવાદક ની ક્ષતી

આ માર્ગ માં પહેલા તર્ક પછી સમજદારી પૂર્વક નો પ્રયોગ જે આજ ના યુગ પ્રમાણે સાંયટીફીક અને બધી રીતે શ્રેયકર...

2.. વાંચો અને સ્વિકારી લ્યો

ભાવના થી શ્રદ્ધા પૂર્વક પ્રયોગ તથ્ય થી વિપરીત નિષ્કર્ષ આવે તો પણ પોતાની જ ભૂલ ગણવી પણ કારણ ના શોધવું શાસ્ત્ર માં શંકા નહીં... આ હૃદય થી જીવતાં શ્રદ્ધા વાન વ્યક્તિ દ્વારા થાય છે જેમાં ચમત્કાર પણ સર્જાય છે ..

એટલે બે માર્ગ પૈકી એક તર્ક ચિંતન પ્રયોગ નો... શાસ્ત્ર નું શોધન થાય અને શાશ્વતતા ટકી રહે..

બીજો શ્રદ્ધા વિશ્વાસ પ્રયોગ પરીણામ ના મળે તો પણ શાસ્ત્ર માં શ્રદ્ધા હોવાથી શાશ્વતતા ટકી રહે..

29/07/18, 11:15 PM - Ayu. M. O. ડૉ. દેવેન્દ્ર આર. ચૌહાણ-ગોંડલ:

ઇન્દ્રયાન ના ફળ નો ઉપયોગ ગ્રામ્ય લેવલ પાર ઘણા કરે છે...

તેનાં ફળ ને કાપીને અંદર મરી ભભરાવીને....ફળ સુકાય એટલે ખાંડીને ચુર્ણ કરીને વાપરે છે...

એનાથી ઘણા ને શીળસ મટી ગયા છે... આ સંદર્ભ માં શાસ્ત્રોક્ત કાઈ ખ્યાલ હોય તો મિત્રો અનુભવ શેર કરે..

જાસુદ નો પણ ઉપયોગ અમુક મેડિસિન માં કરે છે...

29/07/18, 11:42 PM - Dr. Sarika Jain:

May be indrayan tena 'Tikt' ras na karane upayog thatu hase ,Tikt ras kaf ane pit banne nu shaman kare chhe,aa uparant indrayan kyarey eklu nathi apavama avatu ,eklu apavama ave to tena thi khub j chuk avi sake athi teni sathe dipan pachan dravyo apavama ave chhe jethi mari ahi dipan pachan nu pan kam karase ane kaf nu pan shaman karase...

Ghana shitpitt,Udard ma Mahasudarshan ghanvati no pan upayog karata hoi chhe ane ena pan sara parinam made chhe...

Mahasudarshan apavanu mukhy prayojan tikt ras j chhe..

30/07/18, 8:53 AM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: સ્કિનરેસીસ અને ઇચ્છિંગ સાથે આવતાં દરદીઓ નું વિભેદક નિદાન આયુર્વેદ દ્રષ્ટિકોણ થી...

✳ ચરક અને સુશ્રુત માં શિતપિત્તાદી નો આવિષ્કૃતતમ વ્યાધિ સ્વરૂપે વર્ણન નથી.

પરંતુ કફ ના નાનાત્મજ વિકાર માં ઉદ્દે

તથા રક્તપ્રદોષજ વિકાર માં કોઠ નું વર્ણન છે..

માધવ અને ભાવપ્રકાશ માં પણ આજ રીતે સમાન વર્ણન છે...

✳ વાગભટ્ટ અ.હ.ઉ.અ.32 માં ક્ષુદ્રરોગ માં કોઠ અને ઉત્કોઠ નો સમાવેશ કરેલ છે જેમાં એક્ઝ્યુટ મંડલાકારે જે રેસીસ ઉત્પન્ન થાય એ કોઠ પણ જે એકવાર ઇલાજ કર્યા બાદ શમન પામી ફરી ઔષધ ની અસર ઓછી થતાં ઉપડી આવે એમ રીકરન્સ થતાં સ્કિનરેસીસ ને ઉત્કોઠ કહેલ છે...

✳ શિતપિત્ત માં વાતાધિક હોય છે અને મોટાભાગે વર્ષાકાળ માં એના દર્દી વધુ મળે છે. અચાનક ભેજ અને ઠંડી વધવાથી તથા એટલી ઝડપે ગરમી નો પ્રભાવ શરીર પર થવાથી થાય છે

ટૂંક માં ગ્રીષ્મ વર્ષા ના સંધિકાળ અથવા મોનસુન ના પહેલા વરસાદ પછી નીકળતા તાપ માં.

પિત્ત શમન ના ઉપાયો - આલ્કલી ઔષધો કામ શિદ્ધ કરે છે... એજ રીતે કામદૂધા તથા સૂતશેખર ઉત્તમ રહે છે.

રાખ ચોળવાથી ખંજવાળ ઓછી થાય છે.

✦ ઉદદ માં કફ ની અધિકતા હોય છે સ્કિનરેસીસ આંગળી થી દબાવવા થી થોડા ખાડા પડે છે. કફજશોથ ની જેમ ખંજવાળ સહ્ય હોય છે શિતપિત્ત કરતાં ઓછી આવે છે. શિશિર ઋતુ માં વધુ જોવા મળે છે સરસવ તેલ ની માલીશ પછી ઉષ્ણોદકસ્નાન ફાયદો કરે છે.

ક્યારેક કુદરતી ઉલટી પણ થઇ જાય છે.. અથવા વામક ઔષધ થી પરીણામ સારુ જોવા મળે છે.

હરિદ્રાખંડ ઉત્તમ પરીણામ આપે છે.

✦ કોઠ માં કફ ના અનુબંધ યુક્ત રક્તપ્રકોપ હોય છે ...

દવાઓ નું એલર્જીક રીએક્શન પણ આ કેટગરી માં આવે છે..

પંચકર્મ પૈકી વમન નો અયોગ અથવા મિથ્યાયોગ થી ઉત્પન્ન થવા નું આયુ.શાસ્ત્ર કહે છે.

મહાતિક્તઘૃત અથવા આરોગ્યમિશ્રણ (?) નો યોગ કારગર છે.

30/07/18, 9:17 AM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: શિતપિત્ત એટલે આધુનિક તબીબી વિજ્ઞાન ની દ્રષ્ટિએ Hives અથવા Urticaria

શિતપિત્ત માં શિત ઉપચાર ના કરવા એ અંગે ગઇકાલે ચર્ચા થઇ ગૂગલ પરથી જેમાં Urticaria ની પ્રાથમીક સારવાર માં cold Compress વિશે નું વર્ણન છે. જીજ્ઞાસુ ઓ એ જાણવા યોગ્ય છે.

30/07/18, 12:01 PM - વૈદ્ય શ્રી પ્રેરક શાહ - આયુર્વેદિકહોસ્પિટલ, અમદાવાદ: મારું અંગત માનવું છે કે આયુર્વેદના સમયમાં અતિશય ઠંડી વસ્તુઓ (જેવીકે બરફ) આસાનીથી ઉપલબ્ધ ન હોવાને કારણે ચિકિત્સામાં લગભગ ક્યાંય કોઈ પણ જાતની ઠંડી ચિકિત્સા નથી બતાવેલી. હિમ કલ્પના બતાવેલી છે. આખી રાત ઔષધને પાણીમાં પલાળી રાખી, ચંદ્રના કિરણોથી મળતી ઠંડક નો ઉપયોગ કરીને ઠંડી ઔષધ કલ્પના બતાવેલી છે. પરંતુ ફીજ ના આવિષ્કાર પછી બરફ સહેલાઈથી મળતો થયો, અથવા વસ્તુને માર્ઈનસ ડીગ્રીએ થીજવી શકવાની શક્ય બની તે પછીના ઠંડી - કોલ્ડ સારવારના કેટલાક ડેવલપમેન્ટથી આપણે હજુ સુધી અજાણ છીએ અથવા કોલ્ડ સારવારને અપનાવવા તૈયાર પણ નથી અને એના લાભાલાભથી પૂરતા જાણકાર નથી. થોડું વિષયાંતર છે. માફ કરશો.

30/07/18, 12:06 PM - વૈદ્ય સચીન દલાલ - રાજકોટ: કોઈ પણ ઠંડી વસ્તુ નો શરીર ને સ્પર્શ થાય ત્યારે શરીર નું લોકલ તાપમાન બહાર થી ઘટાડવાનો પ્રયત્ન થાય છે.

ત્યારે શરીર પોતે એવું ન કરતા તે જગ્યા વધુ ગરમ કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે. જેથી તે જગ્યા નું રક્ત પરિભ્રમણ અને તાપમાન બને વધે છે. જેથી તાપમાન વધતા પિત્તના જે ઉષ્ણ ગુણ નો હ્રાસ થયો હોય છે તેમાં વૃદ્ધિ થાય છે. અને શીળસ માં ત્વરિત ફાયદો જોવા મળે છે.

30/07/18, 12:35 PM - વૈદ્ય યશપાલ સિંહ જાડેજા: શીત સ્પર્શથી તો capillaries constrict થાશે ને તો રક્ત પરિભ્રમણ ઘટે..

એટલે જ તો શિયાળામાં આંગળીઓ નાક કાન ઠંડા રહે છે. Peripheral blood circulation ઘટવાથી

30/07/18, 12:56 PM - ડૉ. દિનેશ માળી દિયોદર: Sheet સ્તંભન કરે

30/07/18, 1:02 PM - વૈદ્ય સચીન દલાલ - રાજકોટ: એ પ્રાથમિક પ્રત્યાઘાત એ જ હશે.....જે ક્ષણિક હશેપાછળ થી vaso dilatation ની પ્રક્રિયા પણ થશે

30/07/18, 1:35 PM - વૈદ્ય ચિરાગ ડોબરીયા - સુરત: 🙏🙏 બરફ અને એકદમ ઠંડુ પાણી એવું અમલમાં ન હતું.

તે સમય મુજબ શીત ક્રિયા તો ઘણી જગ્યા પર જોવા મળે છે.

શરદ ઋતુનું વર્ણન, પિત દોષના ક્રિયા કર્મમાં, પિત જવરમાં, રક્તપિત્ત માં પ્રલેપ કલ્પ, મણિ નો સ્પર્શ, પત્ર પુષ્પ કદલી પત્ર સ્પર્શ, ધારા ગુહ, પરિષેન, અવગાહન, પદ્મ કમલ, ચંદન, પ્રિયંગુ, શીત વાયુ નું સેવન.

જવર, રક્તપિત્ત ના આ ક્રિયા વાંચતા જ આપણું મન પ્રસન્ન થઈ જાય અને ઋષિઓની આ વિધિઓ જોઈને નતમસ્તક થઈ જાય... હાલના સમયે આ બધું બધા માટે મળવું મુશ્કેલ છે માટે એ.સી. અને બરફ બંને બરાબર છે.

30/07/18, 2:03 PM - Dr. Sarika Jain: Himalaya ma thi j to ghani badhi sari aushadhi nu collection ane chayan karavama avel chhe ane baraf na made evu kevi rite saky bane??

Himalaya baju to pushkal baraf ane easily available pan hatu chhata enu koi sidhu prayojan nathi batavyu to tena mate na vaparavanu koi biju karan pan hoi sake...

30/07/18, 2:36 PM - વૈદ્ય યશપાલ સિંહ જાડેજા: Dilatation કદાચ ના થાય.. સંકોચ થયો હોય એ ખાલી મુળ સ્થિતિમાં આવી જાય પણ જો રોગની અવસ્થામાં યુક્તિ થી વાપરવામાં આવે તો જ.. કેમ કે જ્યાં શીત ઉપચારો આપ્યા છે એ રોગ ની અમુક અવસ્થામાં આવશ્યક હોવાથી કહેલાં છે, તથા ઋતુ ની તીવ્રતા થી બચવાના પ્રયાસ છે.

સંહિતામાં જે શીત સ્થાન વિશે કહ્યું એ સ્થાનમાંથી ઉષ્ણ સ્થાન માં આવીએ તો એટલું બધું temperature imbalance નથી થતું કેટલું એસી માં થાય છે..

એ પ્રત્યક્ષ અનુભવ થી જાણી શકાય એવી બાબત છે.

બાકી એસી શીત-ઉષ્ણ વિપર્યય કરી ને લોહી ને બગાડવાનું મોટું કારણ બને..!!

જો કે ચર્ચા થોડી બદલી જાશે પણ વાત નીકળી છે તો,

વિપર્યય થી બચવા માટે રૂમ અથવા કાર છોડતાના થોડા સમય પહેલા જ એસી બન્ધ કરી શરીર ને થોડું અનુકૂળ બનાવી શકાય.. (ફૂલ ની પાંખડી રૂપ પ્રયાસ..!!)

30/07/18, 9:07 AM - Dr. Hardik Buha - GirSomnath: saheb mari pase ghana patient ave sittapitta tema rakh chopadvathi enu saman thai jay.evu su kam thatu hase.

30/07/18, 9:23 AM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: એક નાનકડો પ્રયોગ કરો...

એક હાથ ને પહેલા સહેવાય તેવા ગરમ પાણી માં ડુબાડો

અને જે અનુભવાય એ પ્રત્યે ધ્યાન આપો

પછી અડધી કલાક બાદ ફીઝ કોલ્ડ પાણી માં હાથ ડુબાડો અને અનુભવ કરો..

કલાક બાદ એજ હાથ પર રાખ ને સારી રીતે ઘસી ને લગાવો પછી પુનઃ ઉપર ના પ્રયોગ કરો અને અનુભવ જે મળે એને ગ્રુપ માં રજુ કરો...

એટલે ખ્યાલ આવશે કે રાખ શિતપિત્ત માં કેવી રીતે કાર્ય કરે છે...

અનુભવ એજ શ્રેષ્ઠ શિક્ષક

30/07/18, 11:48 AM - શ્રી મીનુ પરબીયા સાહેબ: All ashes are very rich in Potassium. Kallium name is latin that stands for it's Symbol K.

Potassium was obtained from the agro waste burnt in a large pot. Pot-ashes, hence name potassium in English.

This helps in skin healing and skin protection.

30/07/18, 12:32 PM - વૈદ્ય યશપાલ સિંહ જાડેજા: લઘુશુદ્ધામ્બર: સ્થાનં ભજેદક્લેદિ વાર્ષિકમ્

૧) કપડાં -

ચામડીનાં રોગીઓમાં આ નિયમ અતિ આવશ્યક હોય છે, ખાસ કરી ને fungal infection.

જીન્સ અને એકદમ ફિટ અંડર વિઅર ને લીધે સ્થાનિક ભાગમાં વિશદતા જળવાતી નથી. એટલે જ લઘુ અને શ્વેદ કપડાં પહેરવાનું વિધાન છે.

2) સ્થાન -

વર્ષા ઋતુની અસર ને લીધે સ્થાન ક્લેદ વાળા રહે છે, ખાસ કરી ને ગામડાઓમાં જે લોકોના મકાનમાં નીચે

ટાઇલ્સ નથી હોતી ને સિમેન્ટ કે માટી નું લીંપણ હોઈ છે એમાં તળિયું કલેદ વાળું જ રહે છે. પગ ચોટે છે અને વારેવારે પોતા લગાવવા પડતા હોય છે.!!!

આવા સ્થાનમાં રહેવાથી fungal infection ની શક્યતાઓ વધી જાય છે.

પણ દર્દી માટે સ્થાન બદલવું શક્ય નથી હોતું, કે બધા પાસે વધુ સગવડતાઓ ના હોવાથી ઘરમાં ધૂપન, સ્વચ્છતા વધારે પ્રમાણમાં કરવાની સલાહ આપી શકાય.

૩) શરીર - વર્ષા ઋતુમાં શરીરમાં પણ કલેદ વધુ રહે છે. (યથા પિંડે તથા બ્રહ્માન્ડે) આથી ખાસ કરે ને મધ (ચોખ્ખું હોય તો જ) નો પ્રયોગ કરવાનું કહ્યું છે.

શાસ્ત્રીય રીતે જોઈએ તો પ્રમેહ અને કુષ્ઠ બંનેમાં કલેદ ની દ્રુષ્ટિ વધુ જોવા મળે છે. આથી ચામડીનાં રોગો વધે / વકરે.

આથી ચીકાશ વાળા અને ભારે આહાર થી દૂર રહેવાની સલાહ આપી શકાય.

૪) ઉપચાર -

અંદરના કપડાં ઈસ્ત્રી કરી ને પહેરવા.

ઘરના ઘણાં લોકો ને infection લાગ્યું હોય તો ઘર માં રોજ ધૂપન કરવું.

ઘણી વાર કલેદ ને લીધે મલમ કે તેલ લગાવવાથી ખાસ ફાયદો નથી થતો અને દર્દી ને પણ વધુ ચીપચીપુ લાગે છે. (શિયાળામાં વાંધો નથી આવતો)

આથી અવચૂર્ણન અને ચૂર્ણ લેપ આપી શકાય.

શુ.ટંકણ ને છાંટવા માટે આપી શકાય.

ફૂવાડિયા બીજ ચૂર્ણ નો ઉપયોગ પીવા અને છાશ સાથે લગાવવા માટે આપી શકાય. હાલ માં થોડા સમય પછી જ્યારે ફૂવાડિયા ઊગી નીકળે ત્યારે લીલા બીજ નવા વાટી ને છાસ સાથે લગાવવા આપવા. થોડી બળતરા થશે પણ ફટાફટ સારું થવા લાગશે.

31/07/18, 12:12 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: ખંજવાળ માટે

આયુ. જનરલ પ્રેક્ટીસ માં વપરાતા

એકલઔષધ...

કરંજ નું તેલ બાહ્યલેપનાર્થ.

શુદ્ધ ગંધક નું ચૂર્ણ 500 મી.ગ્રા દિવસ માં બે વાર દૂધ અથવા મધ સાથે.

નિમ્બાદીચુર્ણ (ભૈ.ર.) 3gm દિવસ માં બે વાર ગડુચ્યાદી કવાથ સાથે.

હરિદ્રાચંડ 3gm દિવસ માં બે વાર મંજિષ્ઠાદિ કવાથ સાથે. ઉદર્દ શિતપિત્ત ચિકિત્સા

રસમાણિક્ય 125mg દિવસ માં બે વાર દૂધ સાથે (કોનીક કેસ માં)

અમૃતભલ્લાતક ઘૃત (ભૈ.ર .) 10gm. દિવસ માં બે વાર ગરમ પાણી સાથે

આરોગ્યવર્ધનિ વટી (ર.સ.)

250 mg. દિવસ માં બે વાર મધ સાથે

મંજિષ્ઠાદી કવાથ 30 ML દિવસ માં બે વાર

31/07/18, 12:12 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: શિતપિત્ત માટે...

હરિદ્રાચુર્ણ 1gm BD

આમલકી ચુર્ણ 3gm BD

નિમ્બપત્ર ચુર્ણ 3gm BD

શિતપિત્ત માટે ના યોગ

હરિદ્રાખંડ 3gm BD

કૈશોર ગુગળ 500mg BD

માણિક્યરસ 125mg BD

મંજીષ્ઠાદિ કવાથ 30 ML BD

પંચનિમ્બાદિ ચુર્ણ 3gm BD

31/07/18, 12:12 PM - Dr.Bhaves R.Modh - KUTCH: વિચર્ચિકા Eczema

એકલ ઔષધ

ખદીરસાર 500mg BD

સોમરાજી(બાવચી) થી ઉદ્ધર્તન

ઔષધયોગ...

મંજીષ્ઠાદિ કવાથ

અમૃતભલ્લાતક અવલેહ 12 ગ્રામ BD

ત્રિકુલા ધૂત 10gm BD

સોમરાજી ધૂત 10gm BD

પંચતિક્ત ધૂત 10gm BD

તિક્તસપ્તલા ધૂત (યોર.) 10gm BD

મહાખદિરાદિ ધૂત 10gm BD

બૃહત મરિચ્યાદી તેલ નું અભ્યંગ

ઉપરોક્ત ત્રણેય... CCRAS દ્વારા બહાર પડાયેલ પ્રિસ્ક્રિપ્શન છે...

31/07/18, 3:02 PM - Dr.Bhaves R.Modh - KUTCH: કૃષ્ટ ને કૃષ્ટ નામ કેમ આપ્યું ?

કૃષ્ઠ: = કૃષ્ + ઠ:

કૃષ્ = વિલેખન = વિશિષ્ઠ રીતે ખોતરાવવું.

ઠ: = મણ્ડલ અથવા ચન્દ્રાકાર મંડલમ્

●●●□□□●●●□□□

કૃષ્ઠં = કૃષ્ + ટં

ટં = કરંક: = નારીયેળ ની કાચલી ॥ માંથી બનાવેલ પાત્ર અથવા ખોપરી ॥

○○○○○○○○○○○○○○

કૃષ્ઠ: = કૃષ્ + ટ:

ટ: = નિસ્વન: = અવાજ વિના નું ગરીબડું

ઉપર ની ત્રણેય વ્યુત્પત્તિ કૃષ્ટ કે કૃષ્ઠ ના વિકાર માં સ્પષ્ટ પણે જોઈ શકાય છે આથી એને કૃષ્ટ કે કૃષ્ઠ કહેલ છે...

પુનઃ સંસ્કૃત ભાષા સાંપટીફીક શબ્દો ની સાથે મેથેમેટીકલી ગોઠવણી વાળી છે એટલે શબ્દો ની વ્યુત્પત્તિ સમજતાં ... સરળતા થાય છે...

જૂઓ ચરકે લેખનીય ગણ માં કૃષ્ણમ્ એટલે કે કઠ કે ઉપલેટ તરીકે ઓળખાતી વનસ્પતિ મૂકી છે ... આ વનસ્પતિ ના મૂળીયા નું ચૂર્ણ સૂગંધિત હોય છે અને મોટાભાગે ઉદ્વર્તન માં વપરાય છે એટલે કૃષ્ણમ્ નું અપભ્રંશ થઈ ને કઠ નામ આવ્યું પણ ગુજરાતી મૂળ નામ *ઉપલેટ* ઉપલેપન (ઉદ્વર્તન) દ્રવ્ય તરીકે ની એની ઉપયોગીતા પર થી આવ્યું છે. દદ્રુ ને ચરકે ક્ષુદ્રકૃષ્ટ માં લીધેલ છે જ્યારે સુશ્રુતે મહાકૃષ્ટ માં લીધેલ છે...

જોકે બંને ના વિરોધાભાસ માં કંડીશન નો ફર્ક છે..

ચરક માં એક્યુટ અને નવિન સ્ટેજ સમજતાં ક્ષુદ્રકૃષ્ટ માં દદ્રુ યોગ્ય છે..

પણ આ જ દદ્રુ કોનીક અને રીકરન્સ થતુ રહે તો સુશ્રુત ના મહાકૃષ્ટ માં ગણાય છે...

દદ્રુ શબ્દ પરથી ગુજરાતી માં દાદર કે ઘાદર શબ્દ આવેલ અને હિન્દી માં દાદ શબ્દ આવેલ છે..
દદ્રુ શબ્દ ની વ્યુત્પત્તિ માં જણાવેલ છે
દદ્ + રુઃ જે રડું લાવે છે.

દદ્રુ નો એક અર્થ કાચબો પણ થાય છે.
એટલે કે કાચબા ની પીઠ જેવા આકાર નું મંડલ થાય છે.

31/07/18, 7:22 PM - Ayu. M. O. Dr Hardik Bhatt - A'bad: Charoli ne udard prashamn kahi che . Koi e practical use udard, shitpit ma karyo hoi to share karsho pls.

31/07/18, 8:16 PM - વૈદ્ય શ્રી પ્રેરક શાહ - આયુર્લિકહોસ્પિટલ, અમદાવાદ: Charoli no lep karay. Late Vd. Kirit Pandya - mara guruji, charoli bahu suggest karta. Me pan bahu pahela sarvang lep ma 2-3 cases ma vaparyanu yaad Che. Pan e vat ne aaje 20-25 years thai Gaya. Result Che j.

31/07/18, 8:49 PM - ડૉ વિશ્વા જોષી: ચોમાસામાં પાણી માં કામ કરતા જે પગ મા ફંગલ ઇનફેક્શન તેમજ એલેજી ના લક્ષણો જો વા મલે છે તેમા ભાવેશ સર ની પોસ્ટ માથી સમુદ્રસોષ ને વાટી તેની ચટણી લગાવી ને પેશન્ટને સુંદર પરિણામ મળ્યું.

31/07/18, 8:57 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: આ પ્રયોગ આદરણીય શ્રી મીનુ પરબીયા સાહેબે વર્ણવેલ છે. મે તો માત્ર કર્માભ્યાસ જ કરેલ પછી ગમતાં નો કરીએ ગુલાલ

31/07/18, 10:14 PM - ડૉ. મૃગેશ પટેલ - ગાંધીનગર 26: Sir Candid pedialis ma aapade local aplicasan ma su api sakay?

31/07/18, 11:08 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: જેનું અંગ્રેજી લોક બોલી નું નામ athlete's foot છે... થવા નું કારણ તો પરસેવા ના કારણે થતુ
Candida type of fungal yeast એટલે કે પગ ના આંગળા કે નખ ની નીચે પેદા થતી ફૂગ જેને લેટીન માં tinea કહે છે પગ ના તળીયે હોવાથી pedis શબ્દ સાથે જોડાય છે...

candid નો અર્થ સીધો કે સરળ થાય છે (કેન્ડીડેટ નો અર્થ પણ એ પર થી)

tinea નો અર્થ પણ ચપટો પટ્ટી જેવો થાય છે અર્થાત્ માઇક્રોસ્કોપ માં કલ્ચર માં આ જીવાણુઓ સીધા પટ્ટી જેવા ચપટા દેખાય છે..

દદ્દ એ ;

શરીર પર વિવિધ સ્થાન અનુસાર થતાં tinea ઇન્ફેક્શન સદૃશ જ નિદાન લક્ષણ સંપ્રાપ્તિ અને ઉપદ્રવ વાળું છે...

એથલેટસફ્ટ માં લોકલ એપ્લીકેશન માટે...

1... સોડાબાયકાર્બ જેને બેકીંગસોડા પણ કહે છે એના કોષ્ણ પાણી માં પગ ને પલાળવા અને ઘોવા... લેખન પણ કરવું

2.. એજ રીતે સમુદ્રલવણ તથા વિનેગર (એસેટીક એસીડ) ના મિશ્રણ માં

3.. નં.1 ની રીતે Magnesium sulfate જેને Epsom salt કે વિલાયતી મીઠું કહે છે એના દ્રાવણ માં પણ

4.. દર્દી સહન કરી શકે તો લસણ અને આદું ની પેસ્ટ લીંબુ રસ સાથે લગાવવી પછી પંદર મીનીટ બાદ પેસ્ટ ને દૂર કરી સરસવ તેલ ની માલીશ... નિમપત્ર માં સિદ્ધ કરેલ હોય તો બેસ્ટ

ઉપર ના એક થી ૩ ના ઉપાયો માં ડેડસ્કિન અને પસ ને સરળતા થી કાઢવા માટે છે ત્યાર બાદ નિમપત્રતેલ થી માલીશ કરવાની રહે છે.

Gandhka Rasayan & Gandhk druti na koe vises lab / experience share karsoji...

Athalet foot ma upyogi sastriya/patent drug vise mahiti aapsoji..

01/08/18, 9:23 AM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: ચ.સૂ.અ. ૩ ના ચર્મ રોગ નાશક પંદર પ્રલેપ નું વર્ણન પહેલા કરેલ છે. જેમાં દદ્દ તથા ઉદદ ની ચિકિત્સા આવી જાય છે..

1... *આરગ્વધ* ગરમાળા ના પાન

ફાડગજ: થી વિદ્વાનો કુંવાડીયો = Cassia Tora લે છે પણ માણ અંગત મંતવ્ય ગુજરાતી માં જે દાદરીયો (Cassia Alata) તરીકે ઓળખાતી કેસીયા ની પ્રજાતી છે એ લેવા નો છે.

આમ તો કેસીયા ની તમામ પ્રજાતી ના મોટાભાગ ના પંચાગ ચર્મરોગ માં કાર્ય કરે છે... આરગ્વધ ને પણ cassia fistula કહેવાય છે.. અહિંયા દાદરીયા ના પાન લેવાં છે

કરંજ કણજી ના પાન

વાસા અરડૂસી ના પાન

ગુડૂચી ગળો ના પાન

મદન મીઢળ ની ફલમજ્જા

હરિદ્રે હળદર ચૂર્ણ...

કેટલીક સંસ્થાઓ એ ચરકસંહિતા ના ગુજરાતી ભાષાંતર માં હરિદ્રે થી હળદર અને દારૂહળદર બંને લેવા નું લખે છે... મારા મતે એ યોગ્ય નથી... જ્યાં બંને લેવા ના છે ત્યાં ઉભૌ શબ્દ વાપરેલ છે અથવા હરિદ્રે અને દારૂહરિદ્રે એમ સ્પષ્ટ જ લખેલ છે.

હવે આ લેપ માં મોટાભાગે વનસ્પતિ ના પાન લેવામાં આવે છે એવું મને લાગે છે.

ચરક ના લેપ ના દ્રવ્યો ની એક ખાસીયત હોય છે કે એમાં એક થી વધુ સૂગંધી ઉડ્યનશીલ તેલ ધરાવતા દ્રવ્યો નો સમાવેશ કરાયેલ હોય છે.

આ પ્રથમ લેપ માં કોઈ સૂગંધી દ્રવ્ય નથી એમ છતાં પાકેલા મીઢળ અને હળદર ની વિશિષ્ટ વાસ ચર્મરોગ કારક જીવાણું ને પસંદ નથી...

આ પ્રથમ લેપ નો ઉપયોગ નવું કિલાસં માં પ્રલેપ તરીકે થઈ શકે છે...

2.

શ્યાહ્ન શાલ

સૂરાહ્ન દેવદાર

ખદિર ખેર

ધવ: ધાવડો

નિમ્બ લીમડો

વિહઙ્ગ વાવડીંગ

કરવિર કરેણ આ તમામ દ્રવ્યો પૈકી વાવડીંગ ના દાણા અને બાકી ના ની તાજી છાલ લેવા ની છે.

આ લેપ ના પ્રથમ દ્રવ્ય શ્યાઘ્વ થી અનુવાદ કરેલ દ્રવ્ય માં
શાલ ના વૃક્ષ નો ગુંદર જે રાળ અથવા શ્રીવેષ્ટક ધૂપ તરીકે પ્રસિદ્ધ છે એ અથવા એના જેવી ગંધ
ધરાવતુ યુનાની હકીમો માં લબ્ધ પ્રતિષ્ઠીત દ્રવ્ય ગંધબિરોજા ... લેવા માં આવે છે... પણ થોડુંક ચિંતન
કરાય તો એમાં શાલ ની છાલ લેવું વધુ યોગ્ય લાગે છે...

આ બીજા લેપ ના દ્રવ્યો સુરેન્દ્રલુપ્ત ... દાઢી-મુંછ ના વાળ ખરી પડે છે એવાં ચર્મ રોગ માં... આયુર્વેદ
શાસ્ત્રો માં માથા ના વાળ ખરતા જે ઉદરી નામે રોગ થાય છે તેના માટે ઇન્દ્રલુપ્ત શબ્દ પ્રયોજેલ છે
સૌથી વધુ પ્રશસ્ત હોઇ શકે છે.

3..

ગ્રંથી ચ ભૌર્જો

પ્રથમ ગ્રાસે મક્ષિકા જેવું અહિંચા થાય છે... વિદ્વાનો એ ભોજપત્ર ની ગાંઠ એવો અનુવાદ કરેલ છે... પણ
એ યોગ્ય નથી... જેનું એક કારણ વચ્ચે આવતો ચ જેને ધ્યાન માં લઇએ તો ગ્રંથી અને ભોજપત્ર
એવો અનુવાદ થાય .. ભોજપત્ર ની ગાંઠ એવા અનુવાદ થવા માટે ભૌર્જોસ્ય ગ્રંથીમ્ એવું લખાવવું
જોઇએ... અને સૌથી મહત્વ ની વાત કે ભોજપત્ર ના વૃક્ષ ના થડ કે શાખા માં માં ગાંઠ કે ગ્રંથી હોતી જ
નથી...

આથી ગ્રંથી તરીકે ભદ્રમુસ્તા લેવું..

લશુન લસણ

શિરીષ સરસડો

લોમશો જટાંમાસી

ગુગુલુ ગુગળ

કૃષ્ણગંધા કડવો સરગવો

લેપ માં ગુગળ ને છોડી ને બાકી ના દ્રવ્યો ની મૂલકંદ લેવામાં આવે છે...

આ લેપ નો ખાસ કિટીર્ષ ચર્મરોગ માં ઉપયોગ કરી શકાય છે.

4..

ફળિજ્ઞકૌ મરવો આના પાંદડા ની સૂગંધ એટલી તીવ્ર હોય છે કે સર્પ ને પણ પસંદ આવતી નથી માટે
દૂર રહે છે તુલસી વર્ગ નું છે.

વત્સક કુટજ આની કુમળી શાખા માં ક્ષીર હોય છે

સપ્તપર્ણી સપ્તપર્ણી ની પણ કુમળી શાખા માંથી પણ સ્ત્રાવ ઝરે છે

પીલૂનિ જેને મિસ્વાક પણ કહે છે તીખું પણ સુગંધીયુક્ત શાખા ચાવવા માં હોય છે.

કૃષ્ઠ ઉપલેટ સૂગંધી મૂળ

સુમનપ્રવાલ ચમેલી ની કુમળી શાખા સહિત ના નવપલ્લવિત પાંદડા...

આ યોગ માં કુમળી અને સૂગંધી અને થોડીક રસાળ ચમેલી ની શાખાઓ ને પ્રલેપ માં પ્રયોજેલ છે.

આશ્ચર્ય પ્રેરક વાત એ છે કે આ યોગ માં વર્ણવેલ તમામ દ્રવ્યો એક જેવા વાતાવરણ પ્રદેશ અને ભૂમી
માં ઉપલબ્ધ રહે છે...

દદ્રુ ચર્મ રોગ માં આનો પ્રયોગ પ્રશસ્ત છે.

5..

વચા ઘોડાવજ

હરેણુ ઘોળા કુલ ની નગોળ ના બીજ જે એક ખાસ પ્રકાર ની સૂગંધ ધરાવે છે

ત્રિવૃત નસોતર

નિકુમ્ભ નેપાળી

ભલ્લાતક ભિલામો

ગૈરીક સોનાગેરૂ

અંજન સૌવિરાંજન

અંતીમ બે સિવાય ના વાનસ્પતિક દ્રવ્યો સંશોધન ઔષધ તરીકે પ્રશસ્ત અને પ્રસિદ્ધ છે મને લાગે છે કે આ
દ્રવ્યો ની મૂળ ત્વક આ લેપ માં પ્રયોજાતી હશે. ભિલામા ની પણ ;
અને એમની સંયુક્ત અતિ દાહક ક્ષોભક અસર ને કંટ્રોલ કરવા સોનાગેરૂ ઉપરાંત સૌવિરાંજન મિશ્ર કરેલ

હશે.

આ યોગ નો ઉપયોગ ભગન્દર અર્શ અપચી જેવા વિકારો માં થાય છે

6..

મન:શિલ મન:શિલ

આલ હરતાલ

ગૃહધૂમ ધૂમાડા ની મેશ

एला જ્યાં માત્ર एला લખેલ છે ત્યાં મોટો એલચો લેવાય છે સુગંધી દ્રવ્ય

काशीस काशीस

लोघ्र લોધર ની છાલ

अर्जुन अर्जुन ની છાલ

मुस्ता नागरमोथ સુગંધીદ્રવ્ય

सर्ज થી મોટાભાગે राण લેવાય છે પણ सर्ज થી Vateria Indica નામે ઓળખાતા અને શાલ વર્ગ ની વનસ્પતિ ની છાલ લેવાની છે.. જ્યાં એનો નિર્યાસ લેવો નો હશે ત્યાં સ્પષ્ટ પણે સર્જરસ લખેલ છે.. રસ શબ્દ પણ એનો તાજો ટ્રાન્સપરેન્ટ ગુંદર જોતાં જ સમજાય જાય છે સફેદ ડામર તરીકે પણ ઓળખાય છે...

છ લેપ પૈકી આ લેપ થોડો યુનિક લાગે છે.

એમાં જે વાનસ્પતિક દ્રવ્યો ની છાલ લેવાની છે એની અસર ગ્રાહી છે રસ કષાય છે અને વીર્ય શીત છે જેમ કે લોધર અર્જુન અને સર્જ ,

સુગંધી દ્રવ્યો તરીકે એલચો અને નાગરમોથ પણ મન નો સંતાપ એની ભીની સુગંધ થી દૂર કરે છે...

જે ખનીજ દ્રવ્યો છે એ સલ્ફા ના ક્ષુદ્રતી યોગીક છે મન:શિલ હરતાલ અને કાસીસ

गुडधूम એકટીવેટેડ કાર્બન તરીકે લીધેલ છે...

આખાય પ્રલેપ ઔષધી યોગ

વધુ સ્ત્રાવ થતાં અને જીર્ણ ચર્મ વિકાર માં પ્રશસ્ત લાગે છે. જેમકે પામા

મનશીલ અને હરતાલ જેવા આર્સેનીક અને સલ્ફા ના યોગીક જો આવા સ્ત્રાવ જનીત ચર્મ વિકારો પર એખ્લાય કરવામાં આવે તો શરીર માં વ્રણ દ્વારા શોષાઈ ને નુકશાન કરી શકે છે.

આજે મળતાં સેન્ટેટીક પદાર્થ ના સંબંધ માં આ સંભાવના પ્રબળ રહે છે... કદાચ ગુહધૂમ એ ટોક્સીક અસર માટે નું એન્ટીડોટ તરીકે કાર્ય કરતું હશે...

બાકી આયુર્વેદ રસશાસ્ત્ર માં પ્યોર સોમલ એટલે કે આર્સેનીક ના યોગો નો આભ્યંતર ઔષધ તરીકે પ્રયોજેલ છે... અને આજે પણ આર્સેનીક ના ડિરાઇવેટર તરીકે આવતા જૂદાં જૂદાં સંયોજન એઇડસ કેન્સર ની ટ્રીટમેન્ટ માં કિમોથેરાપી તરીકે વપરાય જ છે.. એ પણ ઇન્જેક્ટેબલ ફોમ માં...

આર્સેનીક ના યોગીક વાપરતાં પહેલા એની પ્યોરીટી અને શ્યોરીટી ની બરાબર ખાતરી કરી લેવી દર્દી અને ચિકિત્સક ના હિત માં છે અને એજ પ્રમાણે મનશીલ હરતાલ કાસીસ મોરથૂથૂ જેવા ગંધક ના યોગો નું કર્માભ્યાસ જન્ય જ્ઞાન અને યુક્તિ પણ ચિકિત્સા સિદ્ધિ અપાવે છે...

ડર કે આગે જીત હૈ...

પ્રથમ છ લેપ માટે લખાયું છે કે એ એ પ્રલેપ માં દર્શાવેલ દ્રવ્યો ને બરાબર લસોટી લેવા પછી પુનઃ એમાં ગોપિત્ત ને મેળવી ને સમગ્ર મિશ્રણ પીળો રંગ ધારણ ના કરે ત્યાં સુધી ગોપિત્ત મેળવતા જતાં ઘુટતા રહેવું... બરાબર પીળો રંગ આવે એટલે દર્દી ને લગાવતા પહેલા સરસવ ના તેલ થી મિક્સ કરી ને લગાવવું...

ગોપિત્ત ની શરત સરળતા થી તર્ક આધારીત સમજવી સમજાવવી મુશ્કેલ છે કેમ કે એનો કર્માભ્યાસ જન્ય નિષ્કર્ષ આજ દિન સુધી કોઇએ લખ્યો જ નથી... અને લખ્યો હોય તો મેં વાંચ્યું નથી...

દરેક પશુ, પક્ષી, જળચર આદી ના માંસ ને ખાદ્ય તરીકે ઉપયોગ કરવા મેળવવા માટે જ્યારે એ પ્રાણીજ શરીર નો વધ કરી ને માંસ મેળવવા ની પ્રક્રિયા આરંભાય છે ત્યારે એ કર્મ ના નિષ્ણાંત સૌ પ્રથમ એ શરીર

માંથી પિત્ત ભરેલા પિતાશય ને સાવચેતી પૂર્વક દૂર કરે છે... જો એ ને સાવધાની થી દૂર ના કરાય તો માંસ માં પિત્ત નો કડવો સ્વાદ બેસી જાય છે અને માંસ ભક્ષ્ય તરીકે નકામું બની જાય છે...

ગોપિત્ત એ એક પ્રકાર નું કેમિકલ રીએક્શન આ પ્રલેપ માં ઉત્પન્ન કરતું હશે... અને એ સમજી શકાય એવું છે...

જ્યારે વમન માં જઠર માં રહેલ એસીડ મિશ્રિત પિત્ત બહાર આવે છે અને હવા માં થોડી વાર ખુલ્લુ પડી રહે તો એનાં રંગ માં પરીવર્તન આવે છે પીળાં માંથી લીલું થાય છે એટલે કે અન્ય પદાર્થ કરતાં ક્ષુદ્રતી પરીબળો થી વધુ ઝડપી ઓક્સિડેશન કરે છે...

આયુર્વેદિય ઔષધિયોગો માં કાર્યસિદ્ધિ અને વિકારમુક્તિ માટે સૂક્ષ્મતા અને તિક્ષ્ણતા લાવવા ભાવના અપાય છે... અહિંયા પણ ગોપિત્ત નું એજ કાર્ય છે...

પિત્ત અને સ્નેહ વચ્ચે સીધો સબંધ છે એટલે કદાચ સરસવ તેલ મિશ્રણ કરવાનું લખ્યું હશે... તેલ નો બાહ્ય ઉપયોગ મલીનતા દૂર કરવા માટે પણ છે...એટલે ત્વચા પર પૂચ સ્ત્રાવ આદી થી થતી વિવર્ણતા ની ગંદકી ને દૂર કરે છે...

આપણા દેશ માં ગોપિત્ત આજના સમય સંજોગો મેળવવુ મુશ્કેલ છે. એના બદલે ગૌમૂત્ર વાપરી શકાય અથવા ગોવંશ ના પિત્ત ના બદલે બકરાં ના પિત્ત ને વાપરી શકાય . અથવા અન્ય વિકલ્પ પ્રમાણે પ્રાણીજ પિત્ત સિવાય બીજું અન્ય કોઇ પદાર્થ અલ્ટરનેટ તરીકે વાપરી શકાય કે કેમ એ સંશોધન નો વિષય છે.

આ છ પ્રલેપ ના વિવેચન બાદ એમની કાર્મકત્વ વિશે વિવેચન કરતાં નીચેના સૂત્ર માં જે જણાવ્યું છે... એ પ્રમાણે... તર્ક આધારીત અનુમાન થી લખેલ છે...

કૃષ્ણાનિ કૃચ્છાણિ જે કૃષ્ઠ અહિંયા ચર્મ વિકાર માટે એક પ્રતિનિધી શબ્દ કૃષ્ઠ વાપર્યો છે... અને કૃચ્છાણિ એટલે કે જીર્ણ અને કદાચ પુનઃ પુનઃ થતાં હોય એવા ચર્મરોગ જે લાંબા સમય ની અને વધુ દવા થી મટે છે...

હવે આ શ્લોક માં છ જેટલાં વ્યાધિ લક્ષણ સમુહ બતાવેલ છે એક માન્યતા એવી પ્રવર્તે છે કે એક થી છ લેપ આ છ વિકાર માં ક્રમ થી પ્રયોજાય છે.

એટલે કે,

1.નવં કિલાસં માં આરગ્વધ થી હરિદ્રા વાળો પ્રથમ લેપ

2.સુરેન્દ્રલુપ્તં ... દાઢી-મુંછ ના વાળ ખરી પડે છે એવાં ચર્મ રોગ માં... આયુર્વેદ શાસ્ત્રો માં માથા ના વાળ ખરતા જે ઉંદરી નામે રોગ થાય છે તેના માટે સુરેન્દ્રલુપ્ત શબ્દ પ્રયોજેલ છે આમાં શ્ર્યાહ્ન થી કરવીર ત્વક સુધી નો લેપ

3.કિટિભં માં ગ્રંથી થી કૃષ્ણગંધા સુધી નો લેપ

4.દદ્ર માં ફણીજ્જક થી સુમનપ્રવાલ સુધી નો લેપ

5.ભગન્દર - અર્શ- અપચી માં વચા થી અંજન સુધી નો લેપ...

6.. પામાં માં મનશીલ થી સર્જ સુધી નો લેપ ...

સૂત્ર ના અંતે લખે છે કે

હન્યુઃ પ્રયુક્તાઃ ત્વ અચિરાત્ નરાણામ્

સારીરીતે યોજેલા આ લેપો તે મનુષ્ય ના કચ્છસાધ્ય કૃષ્ઠો નો અચિરાન્ વાર કર્યા વિના હણી લે છે...

7...

કુષ્ઠ કઠ અથવા ઉપલેટ ના મૂળીયા

હરિદ્રે હળદર નું ચુર્ણ

સુરસ પટોલ નિમ્બ

તુલસી પરવળ તથા લીમડા ના પાન નું ચુર્ણ...

અશ્વગંધે અશ્વગંધા ના મૂળ નું ચુર્ણ

સુરદારુ શિગૂ દેવદાર તથા સરગવા ની છાલ નું ચુર્ણ

સર્ષપં સરસવ ના દાણા

તુમ્બરુ= થી કડવી તુંબડી લેવી વધુ યોગ્ય લાગે છે... તુમ્બરુ થી તેજફળ આ યોગ માટે મીસમેચ થાય છે

ધાન્ય=ધાણા

વન્ય= કેવડી મોથ

ચળ્ડાં=ચોરક (ઇમેજ માં જુઓ)

ચૂર્ણાનિ સમાનિ કુર્યાત્.

આ બધા દ્રવ્યો નુ ચુર્ણ કરી લેવાનું પ્રયોગ કરતી વખતે તે: તક્ર પિષ્ટ: એટલે કે છાશ માં લસોટી લેવા નું છે...

ચરક સંહિતા ના ચર્મવિકાર માં બાહ્ય લેપ તરીકે લગાવવા ના દ્રવ્યો ને અમ્લ પદાર્થ છાશ દહીનું પાણી કાંજી કે કોઠાની ફલમજ્જા સાથે લસોટી ને લગાવવા કહેલ છે...

અમ્લ એટલે મલ દૂર કરનાર... અને આ વર્ણવેલ ખાટા દ્રવ્યો માં એક ખાસ પ્રકાર ની કાળારંગ ની ફુગ લાગે છે.. કદાચ એ શરીર માટે ફેન્ડલી પણ હોઇ શકે... દહીં છાસ વિગેરે માં લેક્ટોબેરીલસ નામના બેક્ટેરીયા હોય છે એ પણ આ ચર્મવિકાર માં વ્રણ નું શોધન કરવા માં તથા રોપણ કરવા માં કાર્ય કરતાં હશે ...

આ બધું જાણવું જરૂરી છે કેમ કે દહીં ને જ્યારે છાશ કે દહીં સાથે આવા પ્રલેપ કરવા નું કહેવામાં આવે ત્યારે એ આશંકિત થઇ ને પ્રતિ પ્રશ્ન કરે છે એ સમયે ચિકિત્સક જો એનું સમાધાન ના કરી શકે તો દહીં ના શરીર પર એ ઔષધ ની અસર આવતી નથી... દહીં નું મન ભરોસો કરતુ ના હોવાથી...

પ્રથમ શરીર તૈલાત્કમ્ ઉદ્વર્તયિતુમ્ યતેત તેન આ યોગ ને છાશ સાથે લસોટી ને તૈયાર કર્યા પછી દરદી ના શરીર ને અથવા વિકાર ગ્રસ્ત ભાગ પર તેલ ચોપડવાનું છે... આથી બે કાર્ય થાય છે એક તો પ્રોટેક્શન લેયર બને છે જે કદાચ લેપ ની ઉગ્રતા દહીં નું શરીર સહન ના કરી શકે તો કાર્ય કરે છે બીજું તેલ ચોપડી ને પછી આ યોગ ને ઉદ્વર્તન ની જેમ શરીર પર ચોળવા માં આવે છે... આથી દુષ્ય રૂપ મલ અને કદાચ ત્વચા ને આશ્રીત રહેલા એલર્જન કે જીવાણું નું નાશ થાય છે.

अस्य कंडुः पिडकाः स कोठाः कुष्ठानि शोफाः च शमं व्रजन्ति

આ યોગ ખાસ કરી ને એલર્જીક રીએક્શન કે સ્કીનરેસીસ માં તુરંતજ લાભદાય છે ...

ગુજરાત માટે ચળ્ડાં થોડું દુર્લભ છે બાકી ના દ્રવ્યો આસાની થી ઉપલબ્ધ છે... ચળ્ડાં ને બદલે નાકછીંકણી કદાચ વાપરી શકાય ... પણ કર્મભ્યાસ જન્ય નિષ્કર્ષ જરૂરી છે...

8...

કૃષ્ઠ કઠ અથવા ઉપલેટ ના મૂળ

અમૃતાસજ્ઞ ઉત્તમ મોરથૂથૂ... કુદરતી ખનીજ સ્વરૂપે મળતુ અને ચમકદાર ક્રિસ્ટલાઇઝડ હોય એને અમૃતાસંગ કહે છે કલર માં ડલ કે સેન્થેટીક હોય છે એને તુત્થ કહે છે...

કટફકટેરી થી દારૂહરિદ્રા લેવાય છે આની શાખા પર કાંટા હોવાથી એને આ નામ મળ્યું છે.

કાસીસ = કાસીસ

કંપિલ્લક કંપીલો ના ફળ પર લાલ રંગ ની જે રજ ચોંટી હોય એ લેવાની છે... આ રજ પાણી માં કે

અન્ય કોઈ પ્રવાહી માં ઓગળતી નથી આથી કદાચ ચરકે અવચુર્ણન - ડસ્ટીંગ માટે અહિંયા લીધી હશે...
મુસ્ત નાગરમોથ ના સુગંધી મૂળ
લોધ્રા: લોધર ની છાલ

સૌગન્ધિક= તરીકે હું સફેદ સુગંધી કમળ ને પસંદ કરીશ.. કેટલાક વિદ્વાનો એ ગંધક લીધું છે ... પણ જે તીવ્ર ગંધાય એ ગંધક અને ચરક ના સમય માં પ્યોર ગંધક આ દેશ માં આયાત નહોતું થતું...
ગંધક આ દેશ માં પુરાણકાલીન સભ્યતા માં આવેલ છે... વિદેશી જીજ્ઞાસુઓ જ્યારે આ દેશ માં આવ્યા ત્યારે લઈ આવેલ છે... આ દેશ માં ગરમપાણી ના ઝરા છે પણ એમાંથી શુદ્ધ સલ્ફર નીકળતું નથી... શુદ્ધ ખનીજ સ્વરૂપે સલ્ફર જવાલામુખી પર્વત કે વિસ્ફોટ માં બહાર આવે છે...
ગુજરાત માં કચ્છ નો ધીરણોધર અને સૌરાષ્ટ્ર માં ગીરનાર પર્વત પ્રાગૐતિહાસીક કાળ માં સક્રિય જવાલામુખી હતા એવું પુરાતત્વ વિદો નું માનવું છે ગુજરાત માં તુલસીશ્યામ માં એની પુષ્ટી કરી શકાય છે ગરમ પાણી ના ઝરા થી...

ચરક ના યોગ માં મોટાભાગે સુગંધીદ્રવ્યો હોય છે અને ગંધક ની વાસ ના ગમે એવી તીવ્ર અને દાહક છે ...

સર્જરસો સફેદ ડામર તરીકે ઓળખાતો સર્જ નો ગુંદર
વિઙ્ગ -વાવડીંગ
મન:શિલ -મનશીલ
આલે - હરતાલ
કરવિરકત્વક કરેણ ની છાલ

આ યોગ માં સલ્ફાઇડ ના યોગીકો મોરથૂથૂ, કાસીસ ,મનસીલ અને હરતાલ છે.. તો ફૂદરતી એન્ટીબેક્ટેરીયલ કંપીલો, વાવડીંગ કરવીર ની છાલ છે. એટલે કોનીક ખંજવાળ વાળા રોગો માં આ યોગ અતિ મહત્વ નો છે...
આની પહેલા નો એક્ઝુટ ઇંચીગ અને રેસીસ માં ઉપયોગી છે.

પ્રયોગ વિધિ સેમ છે... અવચુર્ણન થી પણ ઉદ્ધર્તન લઈ શકાય...
તૈલાક્ત ગાત્રસ્ય કૃતાનિ ચૂર્ણાનિ ઇતાનિ દધાત્ અવચૂર્ણનાર્થમ્ દદ્રુ સ કંડુઃ કિટિભાનિ પામા વિચર્ચિકા ચ એવ તથા ઇતિ શાન્તિમ્।।

9...

મન:શિલ આલે મરિચાનિ તૈલમ્ અર્ક પયઃ કૃષ્ઠહરઃ પ્રદેહ।
મન:શિલ હરતાલ મરી સાથે તેલ એટલે કે તલ નું તેલ ઘણાં વિદ્વાનો સરસવ નું તેલ સુચવે છે પણ એનાથી યોગ વધુ ઉગ્ર થશે... તથા આકડા નુ દૂધ માં તૈયાર કરેલ લેપ જટીલ અને જીર્ણ ચર્મવિકાર પર કારગર છે...

10..

તુત્થં વિઙ્ગં મરિચાનિ કુષ્ઠં લોધ્રં ચ તદ્વત્ સ મન:શિલં સ્યાત્।
સેન્થેટીક મોરથૂથૂ વાવડીંગ મરી કઠ લોધર ના ચુર્ણ માં મન:શિલ ને મેળવી ને ડસ્ટીંગ પાઉડર જેવો યોગ છે....

11..

રસાંજનમ્ સ પ્રપુનાડબીજમ્ યુક્તમ્ કપિત્થસ્ય રસેન લેપઃ
રસાંજન થી દારૂહરિદ્રા નો એક્ષ્ટ્રેટ જ સમજી શકાય કુંવાડીયા ના બીજ અને કોઠા નો રસ છે... જ્યાં કુંવાડીયા ના બીજ આવશે ત્યાં કોઈ ને કોઈ ખાટું દ્રવ્ય ચરક માં જરૂર આવે છે.. નવા ખરજવાં કે ચોમાસા ની સીઝન માં થતાં દદ્રુ માં..

12..

કરંજબીજ એડગજં સ કુષ્ઠં ગૌમૂત્ર પિષ્ટમ્ ચ પરઃ પ્રદેહ।
કણજી ના બીજ દાદરીયો અને કઠ ના મૂળ ને ગૌમૂત્ર માં લસોટી ને લગાવવા છે... જૂનાં ખરાંજવા કે

૬૬ માં ...

13...

उभेहरिद्वे कृतजस्य बीजं करंजबीजं सुमनःप्रवालान्

त्वचं स मध्यां हयमारकस्य

બે હળદર એટલે દારૂહળદર ની છાલ પણ લેવી.. કુટજ ના બીજ એટલે કે ઇન્દ્ર યવ કરંજ ના બીજ ચમેલી ની કુમળી શાખા સહિત ના નવાં પાન અને મધ્યકાંડસુધીનો છાલવાળો કરંજ નો ભાગ

लेपम् तिलक्षार युतं विदध्यात्॥

ના ચુર્ણ ને તલ ના ક્ષાર સાથે મેળવી ને લગાવવા છે... જે ચર્મ રોગ માં લેખન ની જરૂર છે ત્યાં આ પ્રશસ્ત છે...

14...

मनःशिला

ત્વક્-કુટજાત્ આગળ ના યોગ માં કુટજ ના બીજ લેવા નું લખ્યું છે એટલે આમાં કાળજી પૂર્વક કુટજ ની છાલ લેવા નું લખ્યું છે

स कष्टः कठ

સ લોમશઃ થી જટાંભાસી કેટલાક વિદ્વાનો એ કાસીસ કહ્યું છે પણ યોગ પ્રમાણે મેળ બેસતું નથી..

स एढगजः दादरीयो

करंजः करंज

ग्रंथिः भट्मुस्ता

चमौर्जः भोजपत्र नी छाल

करवीरमूलं पूर्णानि करेण नुं ચુર્ણ

આ નવ જાત ના દ્રવ્યો એક એક કર્ષ એટલે કે એક એક તોલા લેવા ના છે..

साध्यानि तृषोदकेन = એને ઘાન્ય ના ફીતરાં થી બનાવેલ કાંજી તથા

पलाशनिः दाह रसेन च अपि कर्ष उद्धृतानि-

પલાશ એટલે ખાખરો..

ઘણીવાર શિયાળ માં પાણી ગરમ કરવા ચૂલા માં જ્યારે લાડડા સળગાવાય છે ત્યારે એ સળગતાં લાડડા ના બીજે છેડે જે ચુલા ની બહાર હોય છે એમાંથી લાલકણ્થઈ રંગ નું પ્રવાહી બહાર આવે છે... આવી જ રીતે પલાશ ના લાડડા ને બાળતા જે રસ ઝરે છે એને એક કર્ષ જેટલો લઇ ને આગળ ના મિશ્રણ માં ઉમેરવા નો છે.

आढकसंगितेन कांजी नुं માપ

256 તોલા લેવાનું છે અને ધીમા તાપે ઉકાળવું જે જ્યારે દર્વીપ્રલેપં પ્રવદન્તિ લેપમ્ કડછી કે તલેતા પર થોડે એવું ઘાટ્ટે થાય ત્યારે ઉકાળવું બંધ કરાય છે આ

एत्म् परम् कृष निस्सूदनाय લેપ બધા જ પ્રકાર ના ચર્મરોગ માટે બાહ્ય પ્રલેપ માં ઉપયોગી છે...

15...

पर्णानि पिष्ट्वा चतुरङ्गलस्य

तर्केण पर्णानि अथ काकमाच्याः तैलाक्तगात्रस्य नरस्य कृष्णानि उद्धर्तय एत् अશ્વહનच्छंदैः

જો લેપ નંબર 14 ની વિધિ ઘણી મોટી લાગે તો ગરમાળો , કાકમાચી અને કરંજ ના પાંદડા ને છાશ સાથે ખીસી ને એનું ઉદ્ધર્તન કરી લેવું...

આમ ચરક નું ચર્મરોગ ના લેપ માં મહીડાગમે-શીયલ વિવેચન અપાયેલ છે.. ચિકિત્સકે કયાંય મૂઝાવાનું છે જ નહીં દર્દી ની કિમોંડ અને સગવડ પ્રમાણે ના યોગી તૈયાર જ છે.

ચિકિત્સા સિદ્ધિ માટે સૂત્ર ના અર્થ ને યથાર્થ સમજી ને પ્રેક્ટીશ માં લેવા ના છે.

01/08/18, 12:50 PM - Dr Amit Rupapara

Lecturer

J S Ayurvedic collage Nadlad: જામનગર માં ગુલાબકુવરબા મા એક mg યોગ ફેમસ હતો સ્કિન રોગ માટે કોઈ પાસે હોય તો શેર કરવો.

01/08/18, 1:28 PM - Ayy. M. O. ડૉ. અજય પીઠીયા - જૂનાગઢ: M G Trivedi collage મોટા ભાગના ત્વક

વિકારોમાં આપતા...
આરોગ્યવર્ધિની રસ
ગંધક રસાયણ
સૂતશેખર રસ
ગૂડ્ડી ચૂર્ણ
ચષ્ટિમધુ ચૂર્ણ
ખદિર ત્વક ચૂર્ણ

જેમ દદુ નો સમન્વય વિવિધ tinea skin infections સાથે કરી શકાય છે

એમ શિતપિત્ત નો સમન્વય Urticaria સાથે છે...

જેમ શિતપિત્ત અને ઉદર્દ જૂદાં છે એમ આધુનિક તબીબી વિજ્ઞાન ની દ્રષ્ટિએ Skin Rashes ના નામ પણ જૂદાં જૂદાં છે ...

જે સ્કીનરેસીસ માં પેટર્ન અનિયમીત હોય ...

પ્રથમ ખંજવાળ પછી દાહ સાથે મોટા અને અનિયમીત ચક્રમાં ત્વચા પર ઉઠી આવે એ Histamine ના કારણે આવતું Sub-Cutis નામના ત્વચા ના બહાર ના સ્તર માં Vascular Reactions હોય છે.

આને વિદેશી લોકબોલી માં Hives કહે છે અને ચિકિત્સકો નિદાન માં Urticaria લખે છે.
સામાન્ય રીતે 6 થી 8 કલાક માં શમી જાય છે... એન્ટીહિસ્ટામાઇન દવાઓ આપવા માં આવે છે...

જ્યારે Swelling ત્વચા ના Dermis નામના નીચે ના સ્તર માં હોય છે ત્યારે એને Angioedema કહે છે અને નાજુક શ્લેષ્મત્વચા વાળા અંગો માં વધુ જોવા મળે છે

જેમ કે હોઠ , ગળજીભી = Uvula, genitals organs ની બહાર ની ત્વચા, આંખના પોપચાં અને કાન ની બૂટ તથા

ક્યારેક ગળા ની અંદર ની મ્યુક્સ મેમ્બ્રેન માં પણ જોવા મળે છે જે મોટાં ભાગે તો આઇબુપ્રોફેન જેવી NSAIDs દવા નું રીએક્શન હોય છે.

અન્ય સામાન્ય કારણ માં ખાદ્ય માં તથા જંતુઓ ના કરડવા થી એના ડંખ માં રહેલ પ્રોટીન નું એલર્જીક રીએક્શન હોય છે..

જે વધુ માં વધુ 3 દિવસ રહી શકે છે .. પુનઃ 6 થી 8 દિવસ માં ઉથલો પણ મારે છે.

આ એન્જીયોઇડીમા નો સમન્વય ઉદર્દ કે ઉત્કોઠ સાથે કરી શકાય છે.

મારી પ્રેક્ટીસ માં અઠવાડિયા માં બે થી ત્રણ બાળ દરદીઓ એવાં આવે છે કે જે મેલ ચાઇલ્ડ હોય છે અને વય જુથ 3 થી 5 વર્ષ નું હોય છે..

રાતે સૂતાં હોય ત્યારે કોઇ ફરીયાદ નથી હોતી પણ સવારે જ્યારે ઉઠે અને મોટાભાગે ઉઠતાંવેત મૂત્રત્યાગ કરાવવા અર્થે એમના વાલી લઇ જતાં હોય છે ત્યારે Penis ની Foreskin સૂઝેલી જોવા મળે છે..

ખંજવાળ કે મૂત્રણ ક્રિયા વખતે બળતરા એમાં મોટાંભાગે હોતી નથી.

દર્દી કરતાં માતાપિતા વધુ ભયભીત હોય છે.

બાળક ના શરીર પર અન્ય કોઇ જગ્યા એ આવું Angioedema ની અસર જોવા મળતી હોતી નથી.

સવારે આવતાં આવા દર્દી ને 1MI Avil + 1ML Dexta.... im ઇન્જેક્શન આપી દેતાં સાંજ પહેલા નોર્મલ અવસ્થા થઇ જાય છે .

કોઇપણ જાત નો લેપ , દવા કે પાઉડર લગાવવા કે અન્ય કોઇ મેડીસીન ખાવા માટે અપાતી નથી.

આપની G.P. માં પણ ક્યારેક આવા દર્દી આવે તો ખપ લાગે એ ઉદ્દેશ્ય થી અને Skin Rashes ની સંભાષા માં આનુષંગિક હોવાથી શેર કરેલ છે.

02/08/18, 7:09 PM - વૈદ્ય મનસૂખ માંગુકીયા - સુરતઃ ઘણી વાર બાળકનાં ગુપ્તાંગ પર આવેલો સોજો

ઇન્સેક્ટ (કીડી જેવા જંતુઓ)ના કરડવાથી આવતો હોય છે.

02/08/18, 7:45 PM - Dr.Bhavesh R.Modh - KUTCH: મારી પાસે પણ આ જ ફરીયાદ સાથે આવે છે...

સંભાષા માં ભાગ લેનાર તમામ મિત્રો નો હાર્દિક આભાર સાથે ધન્યવાદ.

Thanks

અથાતો આયુર્વેદ જિજ્ઞાસા
What's App સંભાષાં Group